

T.C.
BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ
ANABİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA OYUN TERAPİNİN
AYRILIK KAYGISI ÜZERİNE ETKİSİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Öznur YILMAZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Aysel TOPAN

ZONGULDAK

2018

T.C.
BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ
ANABİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA OYUN TERAPİNİN
AYRILIK KAYGISI ÜZERİNE ETKİSİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Öznur YILMAZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Aysel TOPAN

ZONGULDAK

2018

KABUL VE ONAY :

“OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA OYUN TERAPİNİN AYRILIK KAYGISI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ” başlıklı bu çalışma jürimiz tarafından değerlendirilerek, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

29/06/2018

Başkan: Doç. Dr. Meltem KÜRTÜNCÜ

Üye: Dr. Öğretim Üyesi Aysel TOPAN (Danışman)

Üye: Dr. Öğretim Üyesi Özlüm ÖZTÜRK ŞAHİN

ONAY:

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

TARİH: 06.07.2018

Prof. Dr. Veysel Haktan ÖZÇMAK
Sağlık Bilimleri Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim aşamasında bilgi ve deneyimleriyle bana yol gösteren, tez sürecimde tez konumun belirlenmesinde, yaşadığım aksaklıkların çözümlenmesinde, tez sürecinde danışmanlığını esirgemeyen sevgili danışman hocam, Sayın Dr. Öğretim Üyesi Aysel TOPAN'a;

Yüksek lisans eğitimim aşamasında bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım değerli öğretim üyeleri Sayın Doç. Dr. Meltem KÜRTÜNCÜ, Sayın Doç. Dr. Tülay KUZLU AYYILDIZ, Sayın Dr. Öğretim Üyesi Müge SEVAL'e;

Tezimin verisini toplama aşamasında güler yüzlülükleri ve yardımlarını esirgemeyen ellerinden gelen desteği sağlayan Kozlu Fatih Anaokulu ve Kozlu Merkez Ana Okulu'nda görev yapan sayın müdür, müdür yardımcısı ve çok değerli okul öncesi öğretmenlerine;

Yaşamım boyunca maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, sevgisini üzerimde hissettiğim başarılarımın en büyük destekçisi; başta annem Saniye YILMAZ; babam Mustafa YILMAZ; babaannem Emine YILMAZ; ablam Özge YILMAZ; eniştem Tolga YILMAZ; kız kardeşim Özlem YILMAZ ve erkek kardeşim Özkan YILMAZ olmak üzere tüm aileme;

Yüksek lisansın kazandırdığı güzel dostluklara temel oluşturan değerli arkadaşlarım; Ayşegül ÖZDEMİR, Şeyma YAZAR ve Hicran TÜRKKAN; lisansın kazandırdığı Zuhale YILMAZ ve Tuğçe AYAR; ev arkadaşım Mine AKMAN'a;

Araştırmaya katılan ve yardımlarını esirgemeyen tüm okul öncesi çocuklarına ve ailesine, üzerimde desteğini gösteren ismini saymadığım herkese;

Saygı, Sevgi ve Teşekkürlerimi Sunuyorum...

Öznur YILMAZ

Haziran-2018 ZONGULDAK

ÖZET

Okul Öncesi Çocuklarda Oyun Terapinin Ayrılık Kaygısı Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi. Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak, 2018.

Oyun döneminden sonra gelen okul öncesi dönem; çocukların biraz daha sosyalleşip grup ve sembolik oyunları ortak gerçekleştirdiği bir dönemdir. Bu yaş grubu çocukların sosyalleşmesini geciktiren önemli bir neden ayrılık kaygısıdır. Oyunun etkili olarak kullanıldığı oyun terapi bu çocuklarda sorunun çözülmesinde önemli bir yere sahiptir. Araştırmanın amacı; okul öncesi çocuklarda oyun terapisinin ayrılık kaygısı üzerine etkisini değerlendirmektir. Araştırma ön test-son test kontrol gruplu deneysel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini, Kozlu Merkez Anaokulu ve Kozlu Fatih Anaokulu'nda eğitim gören 3-5 yaş grubu 292 okul öncesi çocuk oluşturmuştur. Power analizine göre hesaplanan örneklem büyüklüğü deney grubunda 30; kontrol grubunda 30 toplam 60 okul öncesi çocuk üzerinde yapılmıştır. Verilerin toplanmasında; demografik bilgi formu, yeniden düzenlenen okul öncesi kaygı ölçeği ve yuva çocukları için ayrılma kaygı ölçeği (öğretmen formu) kullanılmıştır. Yuva çocukları için ayrılma kaygı ölçeği toplam puan ortalaması eğitim öncesi ve eğitim sonrası kendi aralarındaki değişim değerlendirildiğinde; deney grubunda olan çocukların eğitim sonrası ayrılık kaygısındaki düşüş kontrol grubuna göre daha fazladır. Her iki grupta da ayrılık kaygısındaki düşüş istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.000$). Yeniden düzenlenen okul öncesi kaygı ölçeği toplam puan ortalaması ve alt maddeleri eğitim öncesi ve eğitim sonrası kendi aralarındaki değişim değerlendirildiğinde; deney grubunda olan çocukların eğitim sonrasında meydana gelen ayrılık kaygısındaki düşüş istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.000$). Kontrol grubunda ise eğitim sonrasında meydana gelen düşüş istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$). Sonuç olarak; anaokulunda eğitim gören okul öncesi çocuklara uygulanan oyun terapi programı, ayrılık kaygısını büyük ölçüde azalttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi çocuklar, Ayrılık kaygısı, Oyun, Oyun terapi

ABSTRACT

Evaluation of the Effect of Play Therapy on Separation Anxiety among Preschool Children. Bulent Ecevit University Institute of Health Sciences, Department of Children's Health and Diseases Nursing, Master Thesis, Zonguldak, 2018.

Preschool, that follows playing period, is a period during which children socialize a little more and carry out group and symbolic games commonly. One of the reason that postpones socialization of children among this age group is separation anxiety. Play therapy using playing effectively has a significant role in the resolution of this problem among these children. The aim of this study which was performed was to evaluate the effect of play therapy on separation anxiety among these children. This was an experimental study including pre test-post test control group. The universe of the study was composed of 292 preschool children of 3-5 years old who were studying in Kozlu Central Kindergarten and Kozlu Fatih Kindergarten. Sample size, that was calculated based on power analysis, included a total of 60 preschool children including 30 in experimental group and 30 in control group. Demographic information form, revised Preschool Anxiety Scale and The Separation Anxiety Scale for Preschool Children (teacher form) were used for data collection. When the change in total mean score of the preschool children from The Separation Anxiety Scale before and after the training was evaluated, it was observed that there was a higher decrease in the separation anxiety of the children in experimental group following training compared to the control group. The decreases in separation anxiety in both groups were found to be statistically significant ($p < 0.000$). When total mean score from revised Preschool Anxiety Scale and the changes in subitems before and after the training were assessed, the decrease in separation anxiety that occurred among the children in experimental group following the training was found to be statistically significant ($p < 0.000$). In control group, the decrease occurred following the training was not found to be statistically significant ($p > 0.05$). In conclusion; it was determined that play therapy program, that was applied to preschool children studying in kindergarten, reduced separation anxiety substantially.

Key Words: Preschool children, Separation anxiety, Game, Play therapy

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xi
1. GİRİŞ VE AMAÇ.....	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. Okul Öncesi Dönem Özellikleri.....	3
2.2. Okul Öncesi Eğitim	4
2.2.1. Okul öncesi eğitim tanımı ve özellikleri	4
2.3. Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncaklar.....	6
2.3.1. Okul öncesi dönemde oyun ve oyuncak.....	6
2.4. Okul Öncesi Dönemde Ayrılık Kaygısı.....	8
2.4.1. Ayrılık kaygısı tanımı.....	8
2.4.2. Okul öncesi çocukta ayrılık kaygısı belirtileri.....	9
2.4.3. Okul öncesi çocukta ayrılık kaygısı neden ve sonuçları	10
2.5. Oyun Terapi – Türleri ve Ayrılık Kaygısına Etkisi.....	11
2.5.1. Oyun terapi tanımı ve kullanım alanları.....	11
2.5.2. Oyun terapi türleri.....	12
2.5.3. Okul Öncesi çocukta ayrılık kaygısını azaltmada oyun terapinin rolü	16
2.5.4. Okul öncesi çocukta ayrılık kaygısını azaltmada hemşirenin rolü	17
3. GEREÇ VE YÖNTEMLER.....	19
3.1. Araştırmanın Tipi	19
3.2. Araştırmanın Hipotezi	19
3.3. Araştırmanın Bağımlı-Bağımsız Değişkenleri.....	19
3.4. Araştırmanın Yeri ve Zamanı.....	19
3.5. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	20
3.6. Veri Toplama Araçları.....	21
3.6.1. Demografik bilgi formu.....	21

3.6.2. Yuva çocukları için ayrılma kaygısı ölçeği	22
3.6.3. Yeniden düzenlenen okul öncesi kaygı ölçeği.....	22
3.7. Araştırmanın Uygulanması	23
3.7.1. Uygulama aşaması	23
3.8. Verilerin Analizi.....	27
3.9. Araştırmanın Etik Boyutu	27
4. BULGULAR	28
4.1. Çocukların Tanıtıcı Özelliklerinin İncelenmesi	28
4.2. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği Puanlarının İncelenmesi.....	31
4.3. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği Puanlarının İncelenmesi.....	32
5. TARTIŞMA.....	41
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	48
6.1. Sonuçlar	48
6.2. Öneriler	50
7. KAYNAKLAR.....	52
8. EKLER	61
Ek I. Demografik Bilgi Formu.....	61
Ek II. Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği (Öğretmen Formu).....	63
Ek III. Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği	64
Ek IV. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi (BEÜ) İnsan Araştırmaları Etik Kurul İzni.....	66
Ek V. Zonguldak Milli Eğitim Müdürlüğü Kurul İzni.....	67
Ek VI. Eğitim Sırasında Yapılan Oyun Terapi Uygulaması.....	69
Ek VII. Oyun Terapi Sertifikası.....	75
9. ÖZGEÇMİŞ.....	76

TABLolar DİZİNİ

Sayfa

Tablo 1. Kaygılı Çocukta Kullanılacak Oyun Terapi Programı.....	25
Tablo 2. Ailelerin Gruplara Göre Sosyo-Demografik Özelliklerin Dağılımı	28
Tablo 3. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yaş Grupları, Cinsiyet ve Kaçınıcı Çocuk Olmasına Göre Karşılaştırılması.....	30
Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği Puan Ortalamalarının Gruplar arası Karşılaştırması	31
Tablo 5. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırması.....	32
Tablo 6. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği ve Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği Puan Ortalamalarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması.....	36
Tablo 7. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği ve Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği Puan Ortalamalarının Cinsiyet Gruplarına Göre Karşılaştırılması.....	38

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 1. Araştırmanın Uygulama Şeması	26
Şekil 2. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı	31
Şekil 3. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı.....	33
Şekil 4. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı – Sosyal Kaygı Puan Ortalamalarının Dağılımı.....	34
Şekil 5. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği –Genellenmiş Kaygı Puan Ortalamalarının Dağılımı	34
Şekil 6. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği – Ayrılık Kaygı Puan Ortalamalarının Dağılımı	35
Şekil 7. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği – Belirgin Korkular Kaygı Puan Ortalamalarının Dağılımı	35

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ARK	: Arkadaşları
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ÇMOT	: Çocuk Merkezli Oyun Terapi
BDOT	: Bilişsel Davranışçı Oyun Terapi

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Oyun döneminden sonra gelen okul öncesi dönem çocukların grup ve sembolik oyunları ortak gerçekleştirdiği dönemdir. Çocuklarda bu dönem beyin gelişimi ve sinaptik bağlantının kurulmasının en hızlı yaşandığı zamandır. Beyin gelişimi çocuğun bilişsel, dil, motor, sosyal ve duygusal gelişiminin olduğu ve buna paralel çevreye uyumun arttığı süreçtir. Bu yaş çocukları yine oyun kurabilme, oyun çevresinde bazı kuralları öğrenebilme, başka çocuklarla oyun oynayabilme, ilgisini çeken şeylere dikkatini verme, somut düşünme, yaptığı şeylerin sonucunu kestirememe, büyüsel şekilde düşünme, davranışları arasında ilişki kuramama ve kendisini koruyamayan bir yaş grubudur (1, 2, 3).

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğduğu süreden ilköğretimde kazandığı temel eğitime kadar geçen yılları kapsar. Çocukların geçen yaşamlarında rol oynayan zihinsel, bedensel, sosyal, dil, psikomotor ve duygusal gelişimlerini büyük ölçüde bitirdiği, ailelerde, sosyal çevrede ve okullarda verilen eğitimle kişiliğin gelişerek şekillendiği eğitim süreci olarak tanımlanır (5, 7, 8). Çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişmelerine olanak sağlayan; yaşadığı toplumun değer yargıları doğrultusunda onları en iyi şekilde biçimlendiren ve onları temel eğitime hazırlayıp, temel eğitim bütünlüğünü de harmanlayan bir eğitim sistemidir (9).

Okul öncesi dönemde sık karşılaşılan ayrılma kaygısı, kişinin annesinden ya da bağlanma figüründen ayrılma durumunda veya ayrılma beklentisine girdiği durumlarda endişe duyması halidir (11, 12).

Annenin kayıtsız bağlanma düzeyinin yüksek olması, ailelerde güvenli bağlanmanın zayıf olması, annelerin saplantılı bağlanması, ebeveynlerin fazla kaygılı olması ve boşanmış aile yapısına sahip olmak etkilemektedir (18). Ailede özellikle annede ayrılık endişesi yoğun olan çocuklarda ayrılık kaygısı fazla görülmektedir (19). Kardeşin olup olmaması ayrılık kaygısını etkilemektedir. Tek çocuğa sahip ailelerdeki çocukların ayrılık kaygısı iki ve daha fazla çocuğa sahip ailelere kıyasla daha yüksektir (10, 20). Çocuk yaş grubuyla alakalı olarak çocuk yaşı arttıkça ayrılık kaygısı azalmaktadır (10).

Okul öncesi dönemde oyun: Evrensel bir yanı olan ve çocuğun bulunduğu her yerde belli bir amaca yönelik ya da amaçsız olarak, kurallı ya da kuralsız, çocuğun

tüm gelişim alanlarına etki eden, çocuğun isteyerek ve hoşlanarak katıldığı, araç ya da araçsız olarak gerçekleştirilen doğal öğrenme yoludur (29).

Çocukluk döneminde oynanan oyunlar ruhsal, fiziksel, sosyal ve kültürel yönden sağlıklı bireylerin yetişmesinde etkilidir. Oyun oynayarak olgunlaşan çocuklar, hayattaki başarıyı yakalama, kendilerini gerçekleştirmede ve mutlu olmada diğer kişilere göre daha şanslıdır (37). Bu dönem çocuklarında oynanan oyuncaklar çocukların karakter gelişimi, sosyal ilişki, fiziksel beceri gelişimi, sabır ve paylaşım duyguları, akıl yürütme ve yaratıcı düşünmeyi geliştirmektedir (39).

Okul öncesi dönemde oyun terapisi, okul öncesi çocukların duygusal, sosyal ve davranışsal becerilerini geliştirmek için uygulanıp geliştirilen multidisipliner bir hemşirelik yaklaşımı ve müdahalesidir (44).

Oyun terapisi, okul öncesi çocuklarında duygusal, sosyal ve davranışsal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Yine çocukların kaygı ve korku düzeylerini azaltmakta, benlik saygısını artırma ve baş etme, öz saygılarını ve iletişim becerilerini geliştirmelerine fayda sağlamaktadır. Pediatri hemşirelerinin mesleğinde ve hemşireliğin temel gereksinimleri arasında oyun terapinin kullanımı önerilmektedir (44). Çocukların hastaneye yatışlarında hemşireler tarafından uygulanan oyun terapisi çocuğun kaygısının azalmasına, ortama uyum sağlamasına ve güven duygusunun gelişimine katkı sağlamaktadır (70, 71, 72, 73).

Bu çalışma, farklı boyutlarda ayrılık kaygısı yaşayan okul öncesi çocuklarda oyun terapinin ayrılık kaygısı üzerine etkisinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Okul Öncesi Dönem Özellikleri

Oyun döneminden sonra gelen okul öncesi dönem; çocukların biraz daha sosyalleşip grup ve sembolik oyunları ortak gerçekleştirdikleri dönem özelliği göstermektedir. İlk çocukluk çağı döneminde günlük yaşam becerileri gelişmektedir. Bu dönem çocuğu ailedekileri taklit etmeye başladığı dönemdir. Çevreyi keşfetmeye başladığı bu dönemde hem arkadaşlık ilişkileri gelişmekte hem de sosyalleşmeleri hızlanmaktadır (1).

Çocuk dikkatini kendine yönelik bir beceri geliştirmek için çalıştırır ve düşüncelerini kendi ihtiyacına yöneltir. Bu dönemde çocuk temel alışkanlıkları (tuvalet, yemek, uyku vb.) edinmiştir ve böylece birey olma yolunda ilerleme göstermektedir. Çocuk kendi işini kendisi yaptığı ve gerekirse sürekli soru sorduğu bir döneme girmiştir. Okul öncesi dönem hızlı bir gelişim gösterirken içine aldığı yaş dönemlerinde de çocuğa ayrı ayrı özellik kazandırmaktadır (1).

Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Programı'nda (2013) okul öncesi dönemin çocuklarda beyin gelişiminin ve sinaptik bağlantıların kurulma oranının en yoğun ve hızlı yaşandığı dönem olarak belirtmektedir. Beyin gelişimi çocuğun bilişsel, dil, motor, sosyal ve duygusal gelişimi için güçlü bir zemin oluşturduğunu ve beyin gelişimine paralel olarak çevreye uyumun arttığı söylemektedir (2).

Türk Tabipler Birliği yayınlarında (2012) okul öncesi dönem ya da oyun dönemi diye geçen 3-5 yaş döneminin bazı özellikleri; oyun kurabilme, oyun çerçevesinde bazı kuralları öğrenebilme, başka çocuklarla birlikte oyun oynayabilme, ilgisini çeken şeylere dikkatini vermeye başlama, somut düşünme, kendisinden yapması istenen davranışları veya kendi yaptığı davranışların sonuçlarını kestirememe, büyüsel şekilde düşünme ve davranışlarının neden ve sonuçlarını algılayamama ve kendisini koruyamaması diye sıralamaktadır (3).

Okul öncesi dönem, çocuğun hızla gelişim gösterdiği bir dönemdir. Yapılan taramalarda okul öncesi çocukların bu dönem içinde kazanmış olduğu davranışın önemli kısmını, inanç, değer yargıları, tavır ve kişilik yapısını şekillendirdiğini göstermektedir (4).

2.2. Okul Öncesi Eğitim

2.2.1. Okul öncesi eğitim tanımı ve özellikleri

Çocuğun doğumundan ilkokula başlayana kadar geçen süreye “okul öncesi dönem” bu dönem zarfında geliştirilen ve eğitsel etkinliklerin tümünün öğretildiği döneme de “okul öncesi eğitim” denilmektedir (5).

Erken çocukluk eğitimi ya da okul öncesi dönem eğitimi; çocukları ilköğretime hazırlayan, evdeki eğitim ve yetiştirme olanaklarını destekleyen, dil ve sosyal açıdan var olan eşitsizlikleri erken dönemde ortadan kaldırmayı amaçlayan bir programdır (6).

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğduğu süreden ilköğretimde kazandığı temel eğitime kadar geçen yılları kapsar. Çocukların geçen yaşamlarında rol oynayan zihinsel, bedensel, sosyal, dil, psikomotor ve duygusal gelişimlerini büyük ölçüde bitirdiği, ailelerde, sosyal çevrede ve okullarda verilen eğitimle kişiliğin gelişerek şekillendiği eğitim süreci olarak tanımlanır (7, 8).

Okul öncesi eğitim; 0-72 aylar arasındaki grubu kapsayan okul öncesi çocukların bireysel özelliklerine ve gelişim düzeylerine uygun gelişimlerini destekleyen çevre olanakları sağlayan; çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişmelerine olanak sağlayan; yaşadığı toplumun değer yargıları doğrultusunda onları en iyi şekilde biçimlendiren ve onları temel eğitime hazırlayıp, temel eğitim bütünlüğünü de harmanlayan bir eğitim sistemidir (9).

Okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak;

1. Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
2. Onları ilkokula hazırlamak,
3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,
4. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır

(2).

MEB'in 2013 yılında yayınladığı, "Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü Okul Öncesi Eğitim Programı kitabında okul öncesi eğitimin temel ilkeleri;

1. Okul öncesi eğitimi çocuğun gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalıdır.
2. Okul öncesi eğitimi çocuğun motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişimini desteklemeli, öz bakım becerilerini kazandırmalı ve onu ilkokula hazırlamalıdır.
3. Okul öncesi eğitimi kurumlarında çocukların gereksinimlerini karşılamak amacıyla demokratik eğitim anlayışına uygun öğrenme ortamları hazırlanmalıdır.
4. Etkinlikler düzenlenirken çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra çevrenin ve okulun olanakları da göz önünde bulundurulmalıdır.
5. Eğitim sürecinde çocuğun bildiklerinden başlanmalı ve deneyerek öğrenmesine olanak tanınmalıdır.
6. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilmelidir.
7. Okul öncesi dönemde verilen eğitim ile çocukların sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi duyu ve davranışları geliştirilmelidir.
8. Eğitim, çocuğun kendine saygı ve güven duymasını sağlamalı; ona öz denetim kazandırmalıdır.
9. Oyun bu yaş grubundaki çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir. Bütün etkinlikler oyun temelli düzenlenmelidir.
10. Çocuklarla iletişimde, onların kişiliğini zedeleyici şekilde davranılmamalı, baskı ve kısıtlamalara yer verilmemelidir.
11. Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmesi desteklenmeli, yardıma gereksinim duyduklarında yetişkin desteği, rehberliği ve yetişkinin güven verici yakınlığı sağlanmalıdır.

12. Çocukların kendilerinin ve başkalarının duygularını fark etmesi desteklenmelidir.
13. Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilmelidir.
14. Programlar hazırlanırken aile ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınmalıdır.
15. Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin etkin katılımı sağlanmalıdır.
16. Okul öncesi eğitimin süreçleriyle rehberlik hizmetleri bütünleştirilmelidir.
17. Çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitimi programı düzenli olarak değerlendirilmelidir.
18. Değerlendirme sonuçları çocukların, öğretmenin ve programın geliştirilmesi amacıyla etkin olarak kullanılmalıdır (2).

2.3. Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncaklar

2.3.1. Okul öncesi dönemde oyun ve oyuncak

Oyun: Evrensel bir yanı olan ve çocuğun bulunduğu her yerde belli bir amaca yönelik ya da amaçsız olarak, kurallı ya da kuralsız, çocuğun tüm gelişim alanlarına etki eden, çocuğun isteyerek ve hoşlanarak katıldığı, araç ya da araçsız olarak gerçekleştirilen doğal öğrenme yoludur (29). Oyunu çocuklar kendi kontrolü altında olan, gönüllülük esasına dayanan, eğlenceli ve yetişkinlerin dâhil olmadığı onlara özgü aktiviteler olarak tanımlamaktadır (30).

Piaget oyun gelişiminin saf bireysel süreçlerden ve doğuştan gelen özel sembollerden, toplumsal oyuna ve ortak sembolizme doğru ilerlediğini belirtmektedir. Oyun, çocuğun zihinsel yapısından kaynaklanır ve ancak bu yapı tarafından açıklanabilir. Ona göre oyun insan davranışında sürekli var olan ve çocuğun zihinsel gelişimini destekleyen önemli bir unsurdur (31).

Erikson, oyunun çocuğun kişilik gelişimine olan önemli katkısına vurgu yapar. Psikososyal gelişiminin aynası olan oyun, çocuğun biyolojik ve sosyal ihtiyaçlarını kaynaştırarak gelişim evrelerini sağlıklı bir şekilde atlatmasına yardım

etmektedir. Oyunda çocuk, benliğin belirsizliklerini, kaygılarını, arzularını dramatize eder, böylece bir evreden bir sonraki evreye daha sağlıklı oyunla çocuğun bilgiyi yapılandırması için en uygun araçtır. Oyun çocuk için sosyalleşmenin en akılcı ve en doğal yoludur (32, 33). Okul öncesi çocuklarda oyun çocukların aktivitesini artırmaktadır. İster anne isterse babayla oynasınlar fark pek yoktur. Çocuğun veya ailenin tutumu değişmemektedir. Çocuklar için kız erkek olması oyunu etkilememekte oyun sürecinde çocukla yetişkin oyunları çocuğun gelişimine etki göstermektedir (33).

Çocuklar oyun oynarken oyuncaklardan yararlanmaktadır. Oyuncak, yetişkinler tarafından üretilen, çocuk oyunlarına yardımcı olmak için hazırlanmış olan ana işlevi çocuğu oynatmak olan oyun malzemeleridir. İlk defa XVI. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Önce evlerde bez bebekler, toplar vs. hazırlamak şeklinde başlayıp daha sonra bunu iş haline getiren ustalar oyuncak atölyelerinde bez, tahta, demir ve tel esasına dayanan modele geçilmiştir. Son olarak oyuncak sanayisi dediğimiz kavram ve fabrikalaşma başlayarak sınırsız şekil, renk ve özellikle sertlik - yumuşaklık şekil verilebilen plastiğin girmesiyle alabildiğine gelişmektedir (34, 76). Oyun ve oyuncuğun geçmişi insanlık tarihi kadar eskidir. Çocuklar, genellikle oyunlarını kendileri oluşturmuşlar ya da büyüklerin oynadıkları oyunları değiştirerek oynamış ve bugün karşımıza çıkan pek çok oyunun eski çağlarda da bilindiği ve oynandığı, en eski oyun araçlarından birisinin taşlar olduğu ve en eski taş oyununun ise “Beş Taş” olduğu bildirilmekle beraber “top” ve “ip” çocukların en eski oyun araçlarındandır (35).

2.3.1.1.Okul öncesi dönemde oyun ve oyuncuğun önemi

Çocuğun motor gelişimi üzerine yapılan bir çalışmada deney grubundaki çocuklara oynatılan oyunların, denge, sekme, sıçrama, yakalama, koşma, durarak uzun atlama ve tenis topu fırlatma testlerinde olumlu etkisi görülmektedir (36).

Çocukluk döneminde oynanan oyunlar ruhsal, fiziksel, sosyal ve kültürel yönden sağlıklı bireylerin yetişmesinde etkilidir. Oyun oynayarak olgunlaşan çocuklar, hayattaki başarıyı yakalama, kendilerini gerçekleştirme ve mutlu olmada diğer kişilere göre daha şanslıdır (37). Okul öncesi görme engelli çocuklarda genişletilmiş tekniklerle çocukların taklit yeteneği kullanılarak oyun becerilerinin gelişmesine ve oyuncakları elleyleyerek tanımasına daha fazla fiziksel ve sosyal

aktiviteye katılmasına fayda sağlamaktadır (38). Çocukluk döneminde oynanan oyuncakların, çocukların karakter gelişimi ileri olmak üzere çocukların etkili sosyal ilişki oluşturmalarına, fiziksel becerilerinin gelişimine, bilişsel ve duygusal gelişimlerine olumlu etki ettiği görülmektedir. Ayrıca oyuncakların çocuklardaki sabır ve paylaşım duygularını öne çıkardığı, akıl yürütme ve yaratıcı düşüncelerini ilerletmelerinde etki ettiği saptanmıştır (39). Okul öncesinde fiziksel aktivite ağırlıklı oyun oynayan çocukların obezitenin azalmasına ve sağlıklı bir yaşam sürmelerine de önemli bir katkısı vardır (40).

Oyuncak başka bir manada kültürün çocuk dünyasında can bulmasıdır. Oyuncakların yapıldığı materyaller, görünümü ve birçok özelliğiyle toplumların yaşam biçimlerini yansıtır. Oyuncak ya da çocuk oyunları, zaman ve mekâna göre değişmektedir. Oyunlar ve oyuncaklar çocukları gerçek dünyaya hazırlayan, yetişkin bir kişi modeline dönüşmesine katkı sağlayan materyallerdir (41).

Okul öncesi çocuklara değer eğitimi verilmesinde oyun ve oyuncaklar kullanılarak çocuklara en çok yardımlaşma ve sevgi değerlerinin öğretildiği, bu alanda da sosyal duygusal alanın etkilendiği ve oyun yönteminin alternatif değerlendirme yöntemi olarak kullanılmaktadır. Materyal olarak daha çok oyuncak ve hikaye kartları kullanarak değer eğitimi veriminde etkili olarak kullanılmıştır (42).

2.4. Okul Öncesi Dönemde Ayrılık Kaygısı

2.4.1. Ayrılık kaygısı tanımı

Bağlanma, çocuk ile bakım veren arasındaki ilişkide, çocuğun bakım veren kişiyle arasında ilişki kurmaya çalışmasıyla başlayan, sürekliliği ve devamlılığı olan duygusal bir bağ şeklinde tanımlanmaktadır (10). Ayrılma kaygısı, kişinin annesinden ya da bağlanma figüründen ayrılma durumunda veya ayrılma beklentisine girdiği durumlarda endişe duyması halidir (11, 12).

Ayrılık kaygı bozukluğu; çocuklukta yaşanan sıkıntılar ve yaşam boyu süren travmaların rol aldığı oldukça komorbid bir hastalıktır (13). En sık görülen anksiyete bozukluklarından biri olup ileriki dönemde yaşanan panik bozukluğun nedenleri arasındadır (14). Genel olarak bir çocukluk dönemi sorunu olarak bakılmıştır. Ayrılma kaygısının uzun sürmesi, şiddetli ve gelişimsel açıdan uygunsuz olması ya

da işlevselliği bozması durumunda ayrılma kaygısı bozukluğu (AKB) tanısı konmaktadır (12).

2.4.2. Okul öncesi çocukta ayrılık kaygısı belirtileri

Sürekli kabuslar görme, evden ya da ortamdan ayrıldığında aşırı sıkıntı duyma, evdekilerin ya da ayrıldığı ortamda kalanların başına bir şey geleceğini düşünme, tek başına kalma, ayrılma konusunda kabus görme, fiziksel yakınmalar, işlevselliğin bozulması gibi faktörleri içermektedir. Bebeklik, çocukluk, ergenliğin diğer dönemlerinde ayrılmaya karşı geliştirilen bir bozukluk olmakla birlikte, temel bağlanma figüründen ayrılmaya duyulan şiddetli “korku” tabloları olarak karşımıza çıkmakta olup 7 aylıktan, 6 yaşa kadar bu endişenin görülmesi normal kabul edilmektedir (15). Maternal ayrılmanın çocuğun anksiyete, ayrılık kaygısı yaşamasında kısa süreli etkisi görülmektedir (16).

Ayrılık kaygısında DSM –V Tanı ölçütlerine göre;

A-Aşağıdakilerden en az üçünün olması ile belirli, kişinin bağlandığı insanlardan ayrılmasıyla ilgili gelişimsel olarak uygun olmayan ve aşırı düzeyde korku ya da kaygı duyması:

1. Evden ya da bağlandığı kişilerden ayrılacak gibi olduğunda aşırı tasalanma,
2. Bağlandığı kişileri yitireceği ya da bu kişilerin başına hastalık, yaralanma, yıkım, ölüm gibi kötü olay geleceğiyle ilgili sürekli olarak tasalanma,
3. Bağlandığı başlıca kişilerden birinden ayrılmaya neden olabilecek istenmedik bir olay yaşayacağıyla ilgili tasalanma,
4. Ayrılma korkusundan ötürü, okula işe ya da başka bir yere gitmek için dışarı çıkmayı evden uzaklaşmayı hiç istememe,
5. Evde ya da başka ortamlarda tek başına kalmaktan ya da bağlandığı başlıca kişilerle birlikte olmamaktan, sürekli bir biçimde aşırı korku duyma,
6. Evinin dışında ya da bağlandığı başlıca kişilerde biri yanında olmadan uyuma konusunda isteksizlik ya da buna karşı koyma,
7. Yineleyici bir biçimde ayrılma konusunu da içeren karabasanlar görme

8. Bağlandığı başlıca kişiden ayrıldığında ya da ayrılacak gibi olduğunda bedensel belirtilerin olması,

B. Bu korku, kaygı ya da kaçınma süreklilik gösterir, çocuklarda ya da ergenlerde en az dört hafta, erişkinlerde 6 ay ya da daha uzun sürer,

C. Bu bozukluk klinik açıdan sıkıntıya ya da toplumsal okulla ilgili işle ilgili diğer alanlarda işlevsellikte düşmeye neden olur,

D. Bu bozukluk, otizm açılımı kapsamında bozuklukta aşırı direnç göstermekten ötürü evden ayrılmaya karşı koyma, psikoza giden bozukluklarda ayrılmaya ilişkin sanrılar ya da varsanılar, agorofobide güvenilir bir eşlikçi olmadan dışarı çıkmaya karşı koyma, yaygın bozukluğunda önem verdiği diğer kişilerin başına bir hastalık ya da başka kötü bir olay gelecek olmasından ötürü kaygılanma ya da hastalık kaygısı bozukluğunda bir hastalığının olduğuna ilişkin kaygı duyma gibi başka bir ruhsal bozuklukla daha iyi açıklanamaz (18).

2.4.3. Okul öncesi çocukta ayrılık kaygısı neden ve sonuçları

Ayrılık kaygısında okul öncesi çocuklarda okula gitmeme ve aileden ayrılamama sebeplerinin başında ebeveynlerin tutumu gelmektedir. Annenin kayıtsız bağlanma düzeyinin yüksek olması, ailelerde güvenli bağlanmanın zayıf olması, annelerin saplantılı bağlanması, ebeveynlerin fazla kaygılı olması ve boşanmış aile yapısına sahip olmak etkilemektedir (18). Ailede özellikle annede ayrılık endişesi yoğun olan çocuklarda ayrılık kaygısı fazla görülmektedir (19). Kardeşin olup olmaması ayrılık kaygısını etkilemektedir. Tek çocuğa sahip ailelerdeki çocukların ayrılık kaygısı iki ve daha fazla çocuğa sahip ailelere kıyasla daha yüksektir (10, 20).

Ayrılık kaygısıyla ilgili yapılan bir başka çalışmada değişkenler ve örneklem gruplarının farklı olmasıyla alakalı ayrılık kaygısı nedenleri de değişmektedir. Yapılan bir çalışmada anne eğitim düzeyi arttıkça ayrılık kaygısı artmakta, çalışma durumuna göre çalışan annelerin çocuklarında ayrılık kaygısı fazla görülmekte olup çocuk yaş grubuyla alakalı olarak çocuk yaşı arttıkça ayrılık kaygısı azalmaktadır (10).

Psikolojik bozuklukların uzunlamasına değerlendirilmesinin izlenmesi için yapılan 5 yıllık izlem çalışmasında ayrılık kaygı bozukluğu olan çocuklarda erken

yaştan başlayarak geç çocukluk dönemine kadar özel fobi, agorofobi, panik bozukluk ve majör depresyon gelişimine neden olduğunu göstermektedir (21). Okul öncesi dönemde ayrılık kaygısının çözümlenememesi ilerde agorofobi- anne panik bozukluğu, akademik başarıda düşme, içselleştirici davranışlar, sürekli kötüleşen fiziksel sağlık ve baş ağrılarının nedenleri arasındadır (22). Çocukluk çağında Ayrılma Kaygısı Bozukluğu olan bireylerin izlendiği bir çalışmada en büyük sorunların panik bozukluk, sosyal fobi ve depresyon bozukluğu olduğunu göstermektedir (23, 24). Okul öncesi dönemde belirti vermeye başlayan anksiyete bozuklukları tedavi edilmezse komorbid davranışsal sorunlar ve şiddetli psikolojik problemler artmaya ve tedavisi zorlaşmaktadır (25).

Annelerin mizaç özellikleriyle okul öncesi çocuklarda ayrılık kaygısı yaşama olasılığı daha fazladır. Cinsiyet, yaş, sosyoekonomik düzey, son bir yıl içindeki yaşanan gelişmeler (göç, taşınma, kardeş doğumu, okul değiştirme, anne-babanın boşanmış olması ya da aile içi problemler) dahil olmak üzere annelerin irritabl, anksiyöz, depresif ve siklotimik mizaç puanlarındaki yükseklik dikkat çekici olup ayrılık anksiyetesi tanısı alan çocuklarla eş zamanlıdır (26). Okul öncesi çocuklarda görülen yaygın uyku problemlerinin temelinde aileye güvensiz bağlanma, ayrılık kaygısı ve çocuklardaki genellenmiş kaygının yüksek çıkması çocukların uyku örüntüsünü olumsuz etkilemektedir (27). Ayrılık kaygısı çocuklarda uyku sorunu, akademik başarıda düşme, sosyal ve diğer birçok problemlerin oluşmasına neden olmaktadır (28).

2.5. Oyun Terapi – Türleri ve Ayrılık Kaygısına Etkisi

2.5.1. Oyun terapi tanımı ve kullanım alanları

Oyun terapi derneğinin tanımına göre oyun terapisi: “Oyun terapisi eğitim almış oyun terapistleri tarafından teorik bir modeli sistematik bir şekilde kullanarak kişiler arası bir süreç kurmalarını sağlamak, danışanların piko-sosyal güçlüklerle karşılaşmalarını önlemelerine ya da çözmelerine veya ideal bir büyüme ve gelişimlerine yardımcı olmak için oyunun terapötik gücünden yararlanması” olarak tanımlanmaktadır (43).

Oyun terapisi, okul öncesi çocukların duygusal, sosyal ve davranışsal becerilerini geliştirmek için uygulanıp geliştirilen multidisipliner bir hemşirelik yaklaşımı ve müdahalesidir (44).

Oyun terapisi: Çocuğun yaşamış olduğu sıkıntıları oyun oynatarak oyun aracılığıyla açığa çıkarıp, güvenli ve bilinen bir ortamda analiz edilmesine yardımcı olur. Çocukların duygularını, içsel çatışmalarını kişiliğini en açık şekilde oyun yoluyla tanımlanmasını sağlar. Çocuklara sağlanan oyun odasında çocuk istediği oyunu istediği oyuncuğu oynayıp dilediği gibi davranmasına olanak sağlamaktadır. Arkadaşça bir terapistin varlığı çocuklara güven vermektedir (45).

Okul öncesi dönem çocuğunun oyun terapisinden yararlanabileceği durumlar arasında;

- Aşırı kızgınlık, endişe, üzüntü ya da korku
- Saldırgan davranış (kendine ya da diğerlerine zarar verme)
- Ayrılma kaygısı
- Aşırı çekingenlik
- Davranışsal gerileme (alt ıslatma, parmak emme, vb gibi)
- Özgüven sorunları
- Uyku, yeme ya da tuvalet sorunları
- Cinsel davranışlarla ve düşüncelerle aşırı meşgul olma
- Ailede yaşanan değişimlere uyum sağlamada yaşanan sorunlar
- Fiziksel nedeni olmayan mide bulantıları, baş ağrıları gibi rahatsızlıklar yer

almaktadır (46).

2.5.2. Oyun terapi türleri

Araştırmanın bu kısmında ülkemizde kullanımına yer verilen oyun terapi türlerinden, Filian Terapisi, Çocuk Merkezli Oyun Terapisi, Grup Oyun Terapisi ve Bilişsel Davranışçı Oyun Terapisine yer verilmiş olup araştırmanın konusu olan Grup Oyun Terapisine yer verilecektir.

2.5.2.1. Filial terapi

Filial terapi 1964'te Bernard Gurney tarafından geliştirilmiştir. Filial terapi, çok esnek ve özel bir oyun terapisi. Aile- çocuk etkileşimini teşvik eden ve çocuğun davranışını kültür boyunca geliştiren terapötik bir uygulamadır (47).

Filial terapi, aileleri çocukları ile çocuk merkezli oyun terapisi seanslarıyla aileyi de daha önceden eğitmeyi ve onlara bu seanslarda danışmanlık etmeyi amaçlayan kısa süreli, yapılandırılmış ve kanıta dayalı bir oyun terapisi modelidir (48).

Filial terapi, çocuklarla yürütülen diğer ve eski terapilerden farklı olarak ailenin çocuklarının terapisti olması fikrine dayanan yaratıcı ve yenilikçi bir yaklaşımdır (48). Filial terapi, çocukların alt yapısından ana alt sistemini ve genel aile yapısının önemini dikkate almaktadır. Çocuklar bağlamında oyunu aile bağlamında söylem aracılığıyla terapistler sayesinde terapötik etkileşim uygun olarak sağlamaktadır (49).

Filial terapinin çocuk için faydaları:

- Kendi duygularını daha iyi anlatır.
- Duygularını daha doğru ifade edebilir.
- Ebeveynlere neye ihtiyaçları olduğunu söyleyebilir.
- İhtiyaç duyduklarında yardım istemenin yanı sıra problemleri çözmede daha yetenekli olurlar.
- Sorunları azaltır.
- Kendini daha güvende hisseder ve ebeveynlerine güveni artar.
- Daha sağlıklı bir benlik saygısına sahip olur ve özgüvenlerini arttırmaktadır (47).

Filial terapinin aile için faydaları:

- Çocuğunun endişelerini ve yaşadığı diğer duyguları daha iyi anlarlar.

- Çocuklarından işbirliğini teşvik etmek için yeni becerilerini geliştirirler
- Çocuklarıyla oynamanın ve onlarla güzel vakit geçirmenin tadını çıkarırlar.
- Dinleme becerileri gelişerek çocuklarıyla açık bir şekilde iletişimi kolaylaştırır.
- Ebeveynler olarak özgüven geliştirir ve çocukların güvenlerini arttırır.
- Ailede yaşanan hayal kırıklıklarının yeni yollarla uğraşmayı sağlar (47).

Askeri bir ailede yaşayan çocuk ve insanların streslerinin azaltılmasında filial tedavi etkisi görülmektedir. Filial tedaviye katılan ebeveynlerde ilgili streste azalma, çocuklarının daha fazla kabul görülmesinde, çocuklarının anksiyete, davranış problemlerinde ve depresyonlarında azalma göstermektedir (50).

Engelli annelerin engelli olmayan çocuklarıyla yapılan çalışmada filial terapiyle annelerin empati yeteneği artmaktadır. Çocuklarda çekingenlik, depresyon, anksiyete, sosyal olgunluk, saldırganlık ve dışsallaşma davranış sorunlarının azaltılmasında yardımcı olmaktadır. Zamanla, anneler çocuklarına cevap vermede, daha özenli, empatik sabırlı ve iletişimsel davranışlarında değişme gözlenmektedir (51).

2.5.2.2. Çocuk merkezli oyun terapi

Çocuk merkezli oyun terapi (ÇMOT) danışan merkezli yaklaşımı temel alan Carl Rogers tarafından geliştirilmiş ve Virginia Axline (1947) tarafından oyun terapisine dönüştürülmüştür (52).

Çocuk merkezli oyun terapisinin odağını çocuk oluşturmaktadır. Terapiye başlanması için çocuğun terapistte güveninin sağlanması gerekmektedir. Ailenin de bu süreçte olması bu terapisinin etkisini arttırmaktadır. ÇMOT zamanla daha yapılandırılmış ve belli bir çerçevede olan bir oyun terapi olmasına ilişkin terapistle ilk görüşme ve aileden öykü alınırken yaygınlaşmış bir formu yoktur (53).

Çocuk merkezli oyun terapisi çocuklarda görülen psikolojik sorunlar ve davranış sorunlarını azaltmada büyük bir etkisi vardır (54).

15 yıl devam eden bir meta-analiz çalışmasında ÇMOT yaklaşımının etkinliği değerlendirilmiştir. Çalışmanın özellikleri ve etkisi, çocuğun yaşı, bakıcı katılımı, çocuğun etnik kökeni, tedavi bütünlüğü, yayın durumu ve sunum sorunlarının etkisi olduğu anlaşılmıştır (55).

2.5.2.3. Grup oyun terapi

Haim Ginott' un 1961 tarihinde yayınlanan Çocuklarla grup terapisi: Oyun Terapisi Teorisi ve Uygulaması kitabı ilk eserdir (52).

Grup terapisi, yalnız başına olmak yerine topluluk olarak mücadele etmektir. Çocukların oyun odalarında gruplar halinde birbirlerinin davranışını gözleme ve çocuk yapmak istediği şeye cesaret kazanır. Grup terapisi uygulanan gruplarda utangaçlık duygusu azalmaktadır (56).

Okul öncesi çocuklarda yapılan grup terapisi çocukların sosyal ve duygusal varlıkları üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Ayrıca sosyal yeterlilik ve empati alanlarında çocuklarda ilerleme kaydedilmektedir (57, 58). Grup oyun terapisi, okul öncesi çocuklarda öz farkındalık, öz düzenleme, sosyal iletişim, empati ve benimsenmeyi geliştirmektedir (58). Ayrılık kaygısı yaşayan çocuklar grup oyun terapisiyle kaygılarında azalma göstermektedir (59).

2.5.2.4. Bilişsel davranışçı oyun terapi

Bilişsel davranışçı oyun terapisi (BDOT) oyunla harmanlanmış halidir. Çocuğun hayal dünyası, duyguları, düşünceleri ve çevresel faktörlerinin birleşimini içermektedir. BDOT korku, kaygı, depresyon, travma, saldırganlık, boşanma ve sosyal beceri eksikliği konularında kullanılmaktadır (60).

Sokak çocukları ve çalışan çocuklar arasında dışsal davranış problemi azaltmada etkisi yüksektir. Saldırganlık ve yasaklama davranışlı çocuklarda dışsal davranışı azaltmada etkisi mevcuttur (61). Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan çocuklarda uygulanan bilişsel davranışçı oyun terapi, bozuklukların düzeltilmesinde etkili bir yoldur (62). Sosyal beceriyi geliştirmekte ve akademik

başarıyı arttırmaktadır (63). Çocuklarda uygulanan bilişsel davranışçı tedavi ile çocukların ayrılık kaygısını, dikkat dağınıklığını azaltmakta ve uyumunu arttırmaktadır (64). Çocukluk kaygıları olan çocukların ailelerine bilişsel davranışçı tedavinin öğretilmesiyle çocuklarda görülen sosyal fobi, ayrılık kaygısı, genel anksiyete ve spesifik fobide öğretilmeyen ailelere göre anksiyetelerde anlamlı bir gerileme mevcuttur (65).

2.5.3. Okul Öncesi çocukta ayrılık kaygısını azaltmada oyun terapinin rolü

Çocuklarda kullanılan oyun terapilerinde ayrılık kaygısı, konuşma bozuklukları ve endişe tedavilerinde kullanılmakta ve küçük çocuklarda kaygılarını azaltmaktadır (66).

Serbest oyun, yapılanmış oyun ve model alma teknikleriyle anaokula giden çocuklarda uygulanan oyun yöntemleri ayrılık kaygısını azaltmada benzer etkiyi göstermekte olup her biri kaygıyı azaltmaktadır. Okul öncesi çocuk okula uyum sağlayabilmek için bir yetişkinle olan ilişkisinden sosyal yaşama girmesiyle oluşan kaygı oyun, öğretmen ve çalışan personeller desteğiyle ayrılık kaygısını azaltmaktadır (67).

Çocuklarda görülen ayrılık kaygısını azaltmak için kullanılan oyun terapi yöntemleri çocuklarda oluşan bozukluğun oyunculuk ve kukla gösterileriyle uygun olmayan davranışı ve mantıksız düşüncelerinin tanınması sağlamaktadır. Çocuğun duygularının oyun yoluyla taklit edilmesi çocuğun dıştan anlamasını ve iyileşme sürecini adım adım gerçekleştirmektedir. Çocuklar sosyal anlamda güvenmeyi ve sorumluluklarını öğrenir. Çocuklarda oluşan kararsızlık ve huzursuzlukta terapistin parçalama teknikleri ardından da hafifletici yöntemler ve grup oyunları ile çocukların hem akran ilişkisini arttırmakta hem de ayrılık kaygısını azaltmaktadır (59, 76).

Ayrılık anksiyete bozukluğu, sosyal fobi ve yaygın anksiyete bozukluğu tanısı konulan çocuklarda serotonin ve bilişsel davranışçı terapi kombinasyonlu yapılan tedavide çocuklarda ayrılma anksiyetesinde azalma görülmektedir (68). Çocuklarda uygulanan bilişsel terapi ile çocuklarla yapılan seanslarda oyun ve terapi ile ayrılık kaygısını azaltmada etkisini göstermektedir (64).

Okul öncesi çocuklarda ebeveynlerden ayrılık, bildiği ortamdaki uzaklaşma, yeni bir ortama giriş, yeni kişilerin varlığı, yeni düzen ve sorumluluklar nedeniyle kaygı

yaşamaktadırlar. Ayrılık kaygısının vermiş olduğu anneden ayrılmak istememe, ağlama, geri çekilme, sessizlik, konuşmama ve sürekli ailesinin ne zaman geleceğini sorma gibi bir takım davranışlarda bulunur. Oyun terapi ve türleri çocukların ortama alışmasına, güven duymasına, akranlarıyla iletişime geçmesine yardımcı olmaktadır. Çocuklar üzerinde uygulanan grup oyun terapiyle çocukların kendilerini ifade etmesine, arkadaşlık ilişkilerinin gelişmesine, düzene alışma gibi çocuğun uyumunu arttırmaktadır.

Okul öncesi çocuğunun hayal dünyasını geliştirmesine katkı sağlayarak birçok probleminin tanılanmasında ve tedavisinde etkili bir yöntemdir. Okul öncesi çocuklarının kendi varlığını ve çevresindeki çocukların varlığını kabul etmesini sağlar. Çocuklarda geri çekilmelerde, oyunlara katılmada ve çocuğun özgüveninin yerine gelmesine katkısıyla çocuğun okula, arkadaşlarına ve öğretmenlerine bağlanmasına olanak sağlayarak çocuğun yaşadığı ayrılık kaygısını azaltmaktadır.

2.5.4. Okul öncesi çocukta ayrılık kaygısını azaltmada hemşirenin rolü

Oyun terapi, okul öncesi çocuklarında duygusal, sosyal ve davranışsal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Yine çocukların kaygı ve korku düzeylerini azaltmakta, benlik saygısını artırma ve baş etme, öz saygılarını ve iletişim becerilerini geliştirmelerine fayda sağlamaktadır. Pediatri hemşirelerinin mesleğinde ve hemşireliğin temel gereksinimleri arasında oyun terapinin kullanımı önerilmektedir (44). Çocukların hastaneye yatışlarında bakım sırasında oyun kullanımı çocukların negatif duygularının, anksiyete ve kaygılarının azalmasında önemlidir (69).

Okul öncesi çocuklarda ağrı nedeni ve hastaneye yatışları çocukların hayatında krize neden olmaktadır. Çocukların yaşamış olduğu stres ayrılıkla başa çıkmalarını zorlaştırmaktadır. Çocukların yaşadıkları endişe ve kaygının azaltılmasında hemşireler tarafından kullanılan sanat ve oyun terapisinin çocuklar üzerinde kaygı ve endişeyi azalttığı görülmektedir. Hemşirelerin tercihinine göre sanat veya oyun terapisini çocuklar üzerinde uygulayabilirler. Hemşirelerin yapmış olduğu terapiyle çocuğun ortama alışmasına ve yaşadığı ortamdan uzakta olmasının verdiği kaygıyı azalttığı görülmektedir (69, 70, 72).

Oyun etkinliklerinin okul öncesi çocuğun hastaneye yatışında oyun terapisinin çocuklarda kaygıyı azalttığını göstermektedir. Hemşirelerin çocukların ve ailesinin yatış sırasında baş etmelerinde önemli bir yere sahiptir. Çocuğa oyun etkinliğini sağlamak için hemşirelerin oyun hakkında yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir. Hemşirelerin eğitim müfredatlarında oyun programları içermelidir. Hemşirelerin sağlık hizmeti vermesinde en büyük kitleye sahip olmaları ve çocuk ve ailelere daha yakın olmaları çocuğun yatış sırası anksiyetesini azaltmak için hemşirelerin oyun etkinliklerine önem vermelidir (71, 73).

Çocuklarda hastane yatış, çok tatsız ve travmatik bir deneyimdir. Bu kötü deneyim çocuklarda kriz oluşturmaktadır. Çocukların stresle başa çıkmalarında korku ve kaygılarını oyun aracılığıyla azaltmasına yardımcı olmaktadır. Hemşirelerin yatak başında oyun terapisi vermeleri çocuklarda normal kaygı ve endişelerinin giderilesine yardımcı olmaktadır (72).

Kaygı çocukların hastanede yatış sırası yaşamış olduğu psişik bir strestir. Okul öncesi çocuklarda oyun terapisinin anksiyete düzeyleri üzerinde çocuklara hikaye anlatımının önemli bir etkisi vardır. Bu uygulamaların hemşireler tarafından uygulanabileceği ve çocukların kaygılarını azaltmada etkili olacağı düşünülmektedir (73).

Hemşirelerin okul ve hastanelerde okul öncesi çocuklarda, başta normal kaygının azaltılması olmak üzere oyun terapinin kullanımıyla ayrılık kaygısı, yeni ortama alışma, yapılan işlemlerden endişe duyulmasının azaltılması, ortama duyulan korkunun giderilmesi ve ebeveyn dışarı çıkması durumunda kaygının sağaltımında önemli bir etkiye sahiptir. Hemşirelerin yatak başı ve grup oyun terapisi yapmaları okul öncesi çocukların öz saygınlığını, bağlanma ve güven duygusunu geliştirmektedir.

3. GEREÇ VE YÖNTEMLER

3.1. Araştırmanın Tipi

Bu araştırma Zonguldak/Kozlu ilçesinde bulunan anaokullarında okul öncesi çocuklarda oyun terapinin ayrılık kaygısı üzerine etkisini değerlendirilmek amacıyla gerçekleştirilen ön test-son test kontrol gruplu terapi uygulanarak yapılan deneysel bir çalışmadır.

3.2. Araştırmanın Hipotezi

H₀:Okul öncesi çocuklarda oyun terapinin ayrılık kaygısı üzerine etkisi yoktur.

H₁:Okul öncesi çocuklarda oyun terapinin ayrılık kaygısı üzerine etkisi vardır.

H₂:Okul öncesi çocuklarda kullanılan oyun terapisi ayrılık kaygısını azaltır.

3.3. Araştırmanın Bağımlı-Bağımsız Değişkenleri

Bağımlı değişkenler

Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği ve Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği (Öğretmen Formu) puan ortalamaları

Bağımsız değişkenler

Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği ve Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği (Öğretmen Formu) ile ayrılık kaygısını azaltmak için verilen oyun terapi programı, araştırmaya dahil edilen çocukların anne yaşı, baba yaşı, anne eğitim, baba eğitim, ebeveynlerin çalışma durumu, aile yapısı, çocuk yaşı ve çocuğun kaçınıcı çocuk olmasıdır.

3.4. Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma, Zonguldak/Kozlu ilçesinde bulunan Kozlu Merkez Anaokulu ve Kozlu Fatih Anaokulu'nda 18.09.2017-18.11.2017 tarihleri arasında gerçekleştirildi.

Kozlu Merkez Anaokulu ve Kozlu Fatih Anaokulu'nda sabah ve öğlenci grubu şeklinde eğitim vermektedir.

Kozlu Merkez Anaokulu; dört katlı bir bina yapısına sahip olup, zemin katta ardiya, 1. katta iki anasınıfı, mutfak ve lavabo mevcuttur. Çocuklar için iki sınıfın ortak kullandığı sınıfları birbirine bağlayan kısımda çocuklar için lavabo mevcuttur. 2. katta iki anasınıfı, müdür ve müdür yardımcısı odası ve lavabo mevcuttur. Çocuklar için iki sınıfın ortak kullandığı sınıfları birbirine bağlayan kısımda çocuklar için lavabo mevcuttur. 3. kat oyun odası olup oyuncaklar ve top havuzu mevcuttur. Okulun küçük bir bahçesi vardır. Okulda müdür, müdür yardımcısı, sekiz öğretmen, dört yardımcı sınıf içi ablalar ve bir aşçı mevcuttur. Okula 3-5 yaş arası okul öncesi çocuklar alınmaktadır.

Kozlu Fatih Anaokulu; tek katlı bir bina yapısına sahiptir. Okulun geniş bir bahçesi ve oyun alanları vardır. Okulun içinde dört anasınıfı, müdür ve müdür yardımcısı, öğretmen odası, mutfak, yemekhane ve fotokopi odası mevcuttur. Yine erkek- kız çocukları için ayrı ayrı lavabolar ve yetişkin lavabosu vardır. Okulun içinde top havuzu mevcuttur. Okulda müdür, müdür yardımcısı, sekiz öğretmen, dört yardımcı sınıf içi ablalar ve bir aşçı mevcuttur. Yine okulda dışarıdan gelen drama eğitmeni ve bazı sınıflar içi haftanın belli günleri ingilizce drama yapan öğretmen gelmektedir. Okula 3-5 yaş arası okul öncesi çocuklar alınmaktadır.

3.5. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim öğretim yılında Zonguldak/Kozlu ilçe merkezinde bulunan iki adet anaokulunda öğrenim gören 3-4-5 yaş grubundaki (N:292) öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimi yapılmamış olup evren üzerinde çalışılmıştır.

Araştırmaya 3-5 yaş grubunda anaokuluna yeni başlamış ve araştırmayı kabul eden 60 çocuğun ebeveynleri ve 3-4-5 yaş gruplarının iki okulda ayrı ayrı okul öncesi öğretmenleri alınmıştır. Her iki okulda da 3-4-5 yaş grubunda kontrol ve deney olmak üzere 10'ar öğrenci alınarak deney 30 kontrol 30 olmak üzere 60 çocuk üzerinde çalışılmıştır.

Araştırmanın örneklemi yapılan power analizine göre %80 güven aralığında, artı-eksi %5 hata payı ile hesaplanan örneklem büyüklüğü; kontrol grubunda 30;

deney grubunda 30 olmak üzere toplam 60 okul öncesi çocuk belirlenmiştir. Örneklemi oluşturan 60 çocuk deney/kontrol gruplarına randomize olarak atanmıştır. Sonuç olarak deney grubuna 30, kontrol grubuna 30 çocuk araştırma kapsamına alınmıştır.

Araştırmaya Dahil Edilme Ölçütleri

Araştırmanın örneklemini, Kozlu Merkez Anaokulu ve Kozlu Fatih Anaokulu'nda eğitim gören çocuklar arasından;

-Anaokullarında 3-4-5 yaş grubu sınıfta eğitim görmesi,

-Çocuğun ilk kez anaokuluna başlıyor olması,

-Velilerin çocuğunun araştırmaya katılmasında gönüllü olması, yazılı ve sözlü onam vermesi,

-Çocuğun sabah-öğle eğitim-öğretim grubunda öğrenimini sürdürüyor olması.

3.6. Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında;

- Demografik Bilgi Formu (Ek I).
- Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği (Öğretmen Formu)(Ek II) kullanılmıştır.
- Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği (Ek III).

3.6.1. Demografik bilgi formu

Araştırmaya katılmayı kabul eden ebeveynlerin ve çocuklarının çeşitli kişisel bilgilerini öğrenmeye yönelik kısa bir bilgi formu ölçeklerdeki ayrılık kaygının belirlenmesine ek olarak hazırlanmış olup ebeveynlere uygulanmıştır.

3.6.2. Yuva çocukları için ayrılma kaygısı ölçeği

Yasemin Akman tarafından 1987 yılında geliştirilen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği anne-baba ve öğretmen formu olmak üzere iki ayrı formdan oluşmaktadır.

Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği, anne-baba formunda 25, öğretmen formunda 25 madde olmak üzere toplam 50 maddeden oluşan bir ölçektir. Araştırmada sadece yuva çocukları için ayrılma kaygısı ölçeği öğretmenler formu kullanıldı. Ölçek maddeleri çocukların ayrılma kaygısı ifadesi olarak gösterebilecekleri ve yetişkinler tarafından çocukların ayrılma kaygısı ifadesi olarak gözlenebilecek davranışları içermektedir. Her madde anne-baba ve öğretmen tarafından beş basamaklı bir derecelendirme üzerinden (1=hiçbir zaman; 5=Her zaman) işaretlenmektedir.

Her formun ayrılma kaygısı puanlaması, her iki formdan elde edilen toplam bireysel puanların, formların madde sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Elde edilen bu iki ayrı puanın toplanmasıyla da ölçek, çocuğun ayrılma kaygısı puanını vermektedir. Bu değerlendirme sonucunda, ortalama puanının 1 standart sapma üzerinde kaygı puanı alan çocukların ayrılık kaygısını yoğun yaşadıkları kabul edilmiştir. Araştırmada kullanılmış olan Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Yasemin Akman (1987) tarafından doktora tez çalışması sırasında yapılmıştır. Yapılan analizler sonrası ölçeğin iç tutarlılığı için Cronbach alfa katsayısı 0.35 ile 0.94 arasında ve iki yarım test güvenilirliği 0.96 olarak bulunmuştur (74). Yapılan analizler sonrası çalışmamızda Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği genel güvenilirliği 0.97 olarak bulunmuştur.

3.6.3. Yeniden düzenlenen okul öncesi kaygı ölçeği

Merve Güler tarafından 2016 yılında Edwards, Rapee, Kennedy ve Spence (2010) tarafından 3-6 yaş grubu için geliştirilen Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeğinin Türkçe formunu 4-6 yaş arasındaki çocuklarda geçerlik ve güvenilirliğini inceleyerek türkçeye uyarlamıştır.

Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygısı Ölçeği, anne-baba formunda 30 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçek maddeleri çocukların ayrılma kaygısı ifadesi

olarak gösterebilecekleri ve yetişkinler tarafından çocukların ayrılma kaygısı ifadesi olarak gözlenebilecek davranışları içermektedir. Her madde anne-baba tarafından beş basamaklı bir derecelendirmede yazan (1:hiç doğru değil, 4:çoğu zaman doğru) kısımlara uygun olanı işaretlenmektedir. Tezde mevcut olan alt boyutların ölçekteki sırasıyla hesaplaması yapılmaktadır.

Araştırmada kullanılmış olan Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Merve Güler (2016) tarafından yüksek lisans tez çalışması sırasında yapılmıştır. Yapılan analizler sonrası ölçeğin iç tutarlılığı için Cronbach alfa katsayısı 0.90 düzeyinde McDonald omega değeri ise 0.92 düzeyinde olduğu bulunmuştur yüksek güvenilirliğe sahip olduğu söylenilebilir ve ayırt ediciliği analiz sonuçlarına göre 5.40 ile 14.90 arasında bulunmuştur (75). Yapılan analizler sonrası çalışmamızda Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği genel güvenilirliği 0.89; alt boyutların güvenilirlik düzeyi 0.63 ile 0.78 arasında bulunmuştur.

3.7. Araştırmanın Uygulanması

Araştırma araştırmacı tarafından 18 Eylül 2017- 18 Kasım 2017 tarihleri arasında yapılmıştır. Verileri toplamaya başlamadan önce araştırmanın yapılabilmesi için gerekli kurumlardan ve etik kurul izinleri alınmıştır. Deney grubuna uygulanan oyun terapi programı araştırmacı tarafından uygulanmış olup konu ile ilgili araştırmacı 32 saat süren 'Oyun Terapisi Uygulayıcı' sertifika programı dahilinde eğitim almıştır (Ek VI).

3.7.1. Uygulama aşaması

1. Ön Test Aşaması

Örnekleme oluşturan 60 çocuk deney/kontrol gruplarına randomize olarak atanmıştır. Deney grubuna 30, kontrol grubuna 30 çocuk, araştırma kapsamına alınmıştır. Ön test aşamasında, girişim öncesi hem deney hem kontrol grubuna araştırma kapsamına alınan çocukların ailelerine "Demografik Bilgi Formu", "Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği" uygulanmıştır. Öğretmenlere de "Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği (Öğretmen Formu)" uygulanmıştır.

2. Girişim Aşaması

Bu araştırmada, uygulama yapılan öğrencilerin, her birine 40 dakika süren ve 6 oturumdan oluşan oyun terapi programı uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan oyun terapi programı araştırmacının liderliğinde haftalık olarak deney grubuna uygulanmıştır. Anketin nasıl doldurulacağı ile ilgili veli ve ğretmen araştırmacı tarafından bilgilendirilmiştir. Öğrencinin okul yönetimi ve okul öncesi öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonunda ortak oturum saatleri belirlenerek çalışma yürütölmüştür.

Araştırmada kullanılan oyun terapisi programı ile okul öncesi dönem çocuğunun ayrılık kaygısını azaltmak hedeflenmektedir. Bu hedefi gerçekleştirmek için kaygılı çocuklar için psikolog Kostina tarafından ‘İyi Hisler Programı’ geliştirilmiştir. Bu programdan yararlanarak yeni bir eğitim programı geliştirilip uygulanmıştır (Ek VI).

İlk oturumda çocukların ayrılık kaygısının durumuna göre çocukların velilerininide terapi kapsamına alıp yavaş yavaş çıkarma yöntemi denenecektir. Evde de aileye bu konularla ilgili yapması gerekenler anlatılarak ayrılık kaygısı azaltılmaya çalışılmıştır.

Tablo 1. Kaygılı Çocukta Kullanılacak Oyun Terapi Programı

Temel Hedefler	Oturumlar	Etkinlikler
1. Kaygısını azaltma 2. Ailesinin aslında onları bırakmadığını hissettirme	1. Oturum	'Resimlerde Oyun' adlı etkinlik
1. Duygularını dışa vurmasını sağlamak 2. Birikmiş olan gerilimini azaltmak	2. Oturum	'Hamur Oyunu' adlı etkinlik
1. Yaşadığı kaygıyı canlandırma 2. Kaygısına dıştan bakarak sıradanlaştırmak	3. Oturum	'Sihirli Halı' adlı etkinlik
1. Kaygısını ifade etmesini sağlamak 2. Duygusal boşalım sağlayarak rahatlamasını sağlamak	4. Oturum	'Saklanmış Sorunlar' adlı etkinlik
1. Çocuğun yaşadığı duyguyu anlamak 2. Çocuğun yaşadığı duygunun şiddetini belirlemek	5. Oturum	'Duygular Dünyası' adlı etkinlik
1. Çocuğun fotoğrafta olmak istediği yeri saptamak 2. Resimleri birleştirerek birliktelik sağlamak	6. Oturum	'Fotoğraf Albümü' adlı etkinlik

Şekil 1. Araştırmanın Uygulama Şeması

Uygulama Şeması	
EVREN Kozlu Merkez Anaokulu ve Kozlu Fatih Anaokulu'nda eğitim gören 3-5 yaş aralığındaki çocuklar (N=292)	
ÖRNEKLEM Power analizine göre % 80 güven aralığında, artı-eksi %5 hata payı ile hesaplanan örneklem büyüklüğü kontrol grubunda 30; deney grubunda 30 olmak üzere toplam 60 çocuk. Örnekleme oluşturulan 60 çocuk deney ve kontrol gruplarına randomize olarak atanmıştır.	
DENEY GRUBU (n=30)	KONTROL GRUBU (n=30)
Ön Test Demografik Bilgi Formu Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği (Öğretmen Formu)	Ön Test Demografik Bilgi Formu Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği (Öğretmen Formu)
Girişim Aşaması Çocuklardaki ayrılık kaygısını azaltmaya yönelik uygulanan 6 haftalık oyun terapi programı	Girişim Aşaması Eğitim programı uygulanmamış olup rutin okul öncesi eğitim
Son Test Aşaması Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği (Öğretmen Formu)	Son Test Aşaması Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği (Öğretmen Formu)

3. Son Test

Son test aşamasında; girişimden 6 hafta sonra tekrar hem deney hem kontrol grubunun velilerine “Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği” uygulanacaktır. Öğretmenlerine de “Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği (Öğretmen Formu)” uygulanmıştır.

3.8. Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS 24.0 İstatistik paket programı kullanılmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotların (Frekans, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) yanı sıra normal dağılımın incelenmesi için Kolmogorov - Smirnov dağılım testi kullanılmıştır. Niteliksel verilerin karşılaştırılmasında ise Pearson Ki-Kare testi ve FisherExact test kullanılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup durumunda, normal dağılım gösteren parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında bağımsız örnekler için Independent Samples t testi, normal dağılım göstermeyen parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Mann Whitney U test kullanılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında ikiden fazla grup durumunda, normal dağılım göstermeyen parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis testi ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Mann Whitney U test kullanılmıştır.

Sonuçlar % 95 güven aralığında, $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

3.9. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın tüm sürecinde bilimsel ve evrensel etik ilkelere özen gösterilmiştir. Araştırmaya katılan okul öncesi çocukların velileri ve okul öncesi öğretmenlerden sözlü onam alınmıştır.

- Araştırma için Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi (BEÜ) İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan izin alınmıştır (Ek IV).
- Araştırma için Zonguldak Milli Eğitim Müdürlüğü'nden Kozlu Merkez Anaokulu ve Kozlu Fatih Anaokulu'nda tez çalışmasının gerçekleştirilmesinde sakınca olmadığına dair gerekli kurum izni alınmıştır (Ek V).

4. BULGULAR

4.1. Çocukların Tanıtıcı Özelliklerinin İncelenmesi

Tablo 2. Ailelerin Gruplara Göre Sosyo-Demografik Özelliklerin Dağılımı

Tanıtıcı Bilgiler	Deney		Kontrol		Toplam		p ve χ^2 Değeri	
	n	%	n	%	n	%		
Anne Yaş	30 ve Altı	10	33.3	8	26.7	18	30.0	$\chi^2=0.321$ p=0.852
	31-35	12	40.0	13	43.3	25	41.7	
	36 ve üstü	8	26.7	9	30.0	17	28.3	
Anne Eğitim Durumu	Lise Mezunu	18	60.0	15	50.0	33	55.0	$\chi^2=0.436$ p=0.302
	Üniversite ve üstü	12	40.0	15	50.0	27	45.0	
Anne Çalışma Durumu	Çalışıyor	13	43.3	12	40.0	25	41.7	$\chi^2=0.069$ p=0.500
	Çalışmıyor	17	56.7	18	60.0	35	58.3	
Anne Mesleği	Ev Hanımı	17	56.7	18	60.0	35	58.3	$\chi^2=5.780$ p=0.216
	Memur	4	13.3	7	23.3	11	18.3	
	İşçi	1	3.3	2	6.7	3	5.0	
	Özel Sektör	8	26.7	2	6.7	10	16.7	
	Diğer	0	0.0	1	3.3	1	1.7	
Baba Yaş	30 Ve Altı	3	10.0	3	10.0	6	10.0	$\chi^2=0.074$ p=0.964
	31-35	14	46.7	13	43.3	27	45.0	
	36 ve üstü	13	43.3	14	46.7	27	45.0	
Baba Eğitim Durumu	İlköğretim Mezunu	6	20.0	4	13.3	10	16.7	$\chi^2=4.322$ p=0.115
	Lise Mezunu	14	46.7	8	26.7	22	36.7	
	Üniversite ve üstü	10	33.3	18	60.0	28	46.7	
Baba Çalışma Durumu	Çalışıyor	29	96.7	28	93.3	57	95.0	$\chi^2=0.351$ p=0.500
	Çalışmıyor	1	3.3	2	6.7	3	5.0	
Baba Mesleği	Çalışmıyor	0	0.0	2	6.7	2	3.3	$\chi^2=4.174$ p=0.525
	Memur	7	23.3	10	33.3	17	28.3	
	İşçi	5	16.7	4	13.3	9	15.0	
	Serbest Meslek	6	20.0	3	10.0	9	15.0	
	Özel Sektör	11	36.7	9	30.0	20	33.3	
	Diğer	1	3.3	2	6.7	3	5.0	
Aile Tipi	Çekirdek Aile	26	86.7	26	86.7	52	86.7	$\chi^2=2.667$ p=0.264
	Geniş Aile	2	6.7	4	13.3	6	10.0	

	Parçalanmış Aile	2	6.7	0	0.0	2	3.3	
Sosyal Güvence	Evet	29	96.7	28	93.3	57	95.0	$\chi^2=0.351$
	Hayır	1	3.3	2	6.7	3	5.0	$p=0.500$
Çocuk Sayısı	1 Çocuk	15	50.0	15	50.0	30	50.0	
	2 Çocuk	14	46.7	12	40.0	26	43.3	$\chi^2=1.487$
	3 Çocuk	1	3.3	2	6.7	3	5.0	$p=0.685$
	4 Çocuk	0	0.0	1	3.3	1	1.7	
Toplam		60	100	60	100	60	100	

Araştırmaya katılan çocukların demografik özellikleri incelendiğinde; Araştırmaya katılan çocukların % 50.0'nin (n=30) tek çocuk olduğu, çocukların çoğunluğunun (% 86.7, n=52) çekirdek aile tipinde aileye sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo 2).

Çocukların ebeveynlerinin demografik özelliklerine ilişkin veriler incelendiğinde, annelerin %41.7'si (n=25) 31-35 yaş arasında, babaların %45'inin (n=27) 31 yaş üstü olduğu, annelerin %55'inin (n=33) lise mezunu, babaların % 46.7'sinin (n=28) üniversite ve üstü mezun olduğu, annelerin % 58,3'ünün (n=35) çalışmadığı, babaların % 95.0'nin (n=57) çalıştığı, annelerin % 58.3'ünün (n=35) ev hanımı olduğu, babaların % 33.3 (n=20) özel sektörde çalıştığı saptanmıştır. Çocukların ailelerinin % 95.0'nin (n=57) sosyal güvencelerinin olduğu saptanmıştır (Tablo 2).

Araştırmaya katılan çocukların aileleri demografik özellikleri gruplara göre karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 2).

Tablo 3. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yaş Grupları, Cinsiyet ve Kaçınıcı Çocuk Olmasına Göre Karşılaştırılması

Bilgiler	Deney Grubu (n=30)		Kontrol Grubu (n=30)		p ve χ^2 değeri
	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı(n)	Yüzde (%)	
Yaş Grubu	3	10	33.3	10	33.3
	4	10	33.3	10	33.3
	5	10	33.3	10	33.3
Cinsiyet	Kız	14	46.7	13	43.3
	Erkek	16	53.3	17	56.7
Kaçınıcı Çocuk	1. Çocuk	23	76.7	24	80.0
	2. Çocuk	7	23.3	4	13.3
	3. Çocuk	0	0.0	2	6.7
Toplam	30	100	30	100	

Deney ve kontrol grubundaki çocuklar yaşa göre değerlendirildiğinde; her iki grupta da çocukların %33.3' ünün (n=60) 3-4-5 yaş grubunda olduğu oldukları görülmüştür. Deney ve kontrol grubundaki çocuklar, yaş gruplarına göre incelendiğinde, gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür (Tablo 3, $\chi^2=0.100$, $p=0.951$).

Deney ve kontrol grubundaki çocuklar cinsiyet özellikleri bakımından değerlendirildiğinde, deney grubundaki çocukların %53.3' ünün (n=16) erkek, %46.7' sinin (n=14) kız, kontrol grubundaki çocukların ise %56.7'sinin (n=17) erkek, %43.3' ünün (n=13) kız olduğu belirlenmiştir. Yapılan istatistiksel analizde gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (Tablo 3, $\chi^2=0.067$, $p=0.500$).

Deney ve kontrol grubundaki çocukların kaçınıcı çocuk olduğu değerlendirildiğinde, deney grubundaki çocukların %76.7' si (n=23) 1. çocuk, %23.3' ü (n=7) 2. çocuk, kontrol grubundaki çocukların ise %80.0' ı (n=24) 1. çocuk, %13.3' ü (n=4) 2. çocuk, %6.7' si (n=2) 3. çocuk olduğu belirlenmiştir. Yapılan istatistiksel analizde gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (Tablo 3, $\chi^2=2.839$, $p=0.242$).

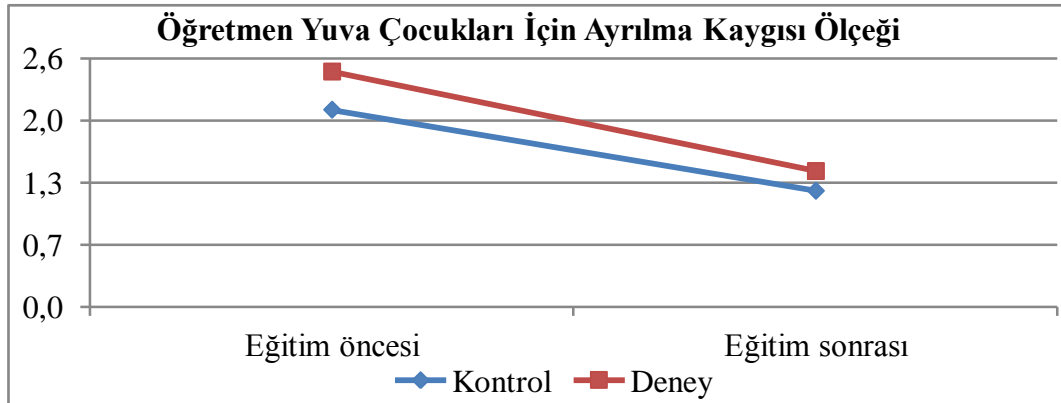
4.2. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği Puanlarının İncelenmesi

Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği Puan Ortalamalarının Gruplararası Karşılaştırması

Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği	Deney (n=30)		Kontrol (n=30)		t;	p
	Ort	Ss	Ort	Ss		
Ön test	2.460	0.942	2.061	1.157	1.464	0.149
Son test	1.419	0.462	1.212	0.367	1.918	0.060
	t=4.578	p=0.000	t=4.578	p=0.000		

Deney ve kontrol grubundaki çocukların okul öncesinde yaşadıkları ayrılık kaygısı için uygulanan Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde; çocukların eğitim öncesi ve eğitim sonrası öğretmen yuva çocukları için ayrılma kaygısı ölçeği puanları ortalamalarının grup değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Şekil 2. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı

Gruplara kendi içinde baktığımızda deney grubunda olan çocukların eğitim öncesi ve sonrası ayrılık kaygısındaki düşüş kontrol grubuna göre daha fazladır. Her iki grupta da ayrılık kaygısındaki düşüş anlamlı bulunmuştur ($p=0.000<0.05$).

4.3. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği Puanlarının İncelenmesi

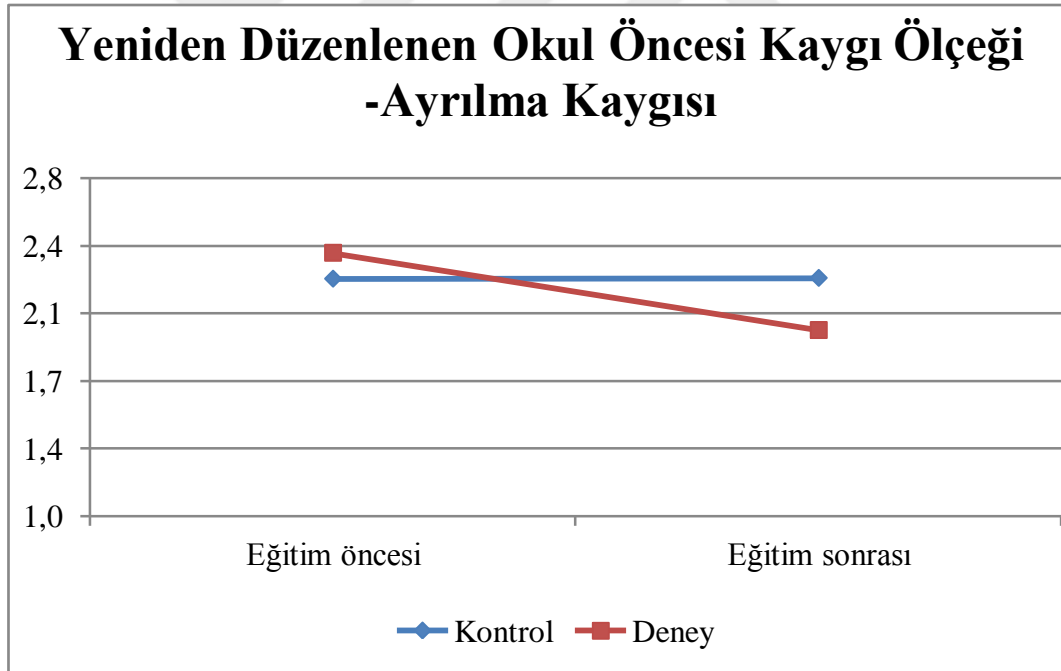
Tablo 5. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırması

Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği		Deney Grubu		Kontrol Grubu		t değeri	p değeri
		Ort	Ss	Ort	Ss		
Toplam Puan Ortalaması	Ön Test	2.363	0.690	2.229	0.553	-0.833	0.408
	Son Test	1.963	0.523	2.233	0.682	1.722	0.091
	p ve t değeri	t=0.048	p=0.000	t=5.618	p=0.962		
Ölçek Alt Maddeleri Puan Ortalaması							
Sosyal Kaygı Maddeler	Ön Test	2.238	0.809	2.219	0.823	-0.090	0.928
	Son Test	1.924	0.687	2.281	0.862	1.774	0.081
	p ve t değeri	t=0.551	p=0.000	t=3.098	p=0.586		
Genellenmiş Kaygı Maddeleri	Ön Test	2.557	0.763	2.381	0.752	-0.901	0.371
	Son Test	2.071	0.599	2.219	0.727	0.858	0.394
	p ve t değeri	t=1.508	p=0.004	t=5.083	p=0.142		
Ayrılık Kaygısı Maddeleri	Ön Test	2.607	0.930	2.307	0.840	-1.311	0.195
	Son Test	1.987	0.743	2.220	0.963	1.051	0.298
	p ve t değeri	t=0,558	p=0.000	t=5,548	p=0,581		
Belirgin Korkular Maddeleri	Ön Test	2.278	0.864	2.159	0.618	-0.611	0.544
	Son Test	1.956	0.725	2.307	0.785	1.804	0.076
	p ve t değeri	t=1.106	p=0.001	t=3.910	p=0.278		

Deney ve kontrol grubundaki çocukların okul öncesinde yaşadıkları ayrılık kaygısı için uygulanan Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği toplam puan ortalamaları kendi aralarında değerlendirildiğinde; deney grubunda eğitim öncesi yeniden düzenlenen okul öncesi kaygı ölçeği puanına göre, eğitim sonrasında meydana gelen düşüş istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=0.000<0.05$). Kontrol grubunda da eğitim öncesi Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği puanına göre, eğitim sonrasında meydana gelen değişim istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0.962>0.05$).

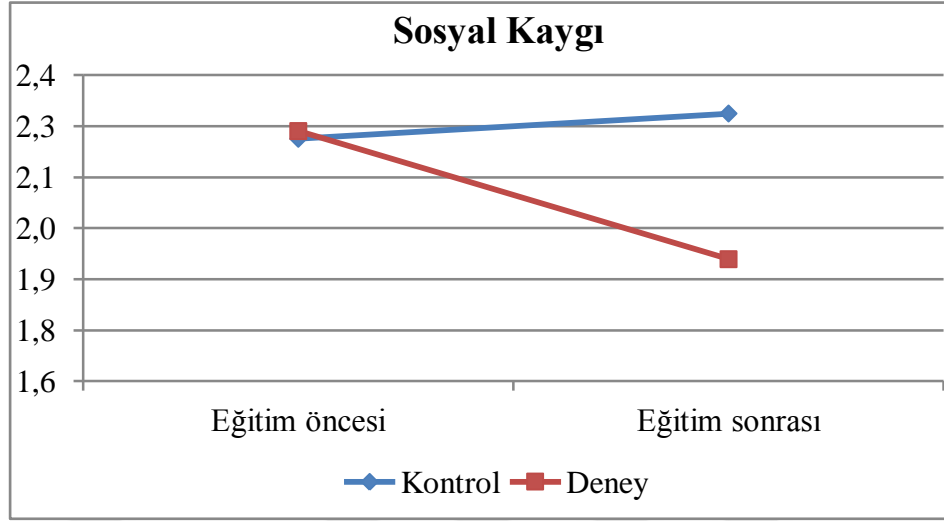
Deney ve kontrol grubundaki öğrenciler Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği toplam puan ortalamalarına göre karşılaştırıldığında; eğitim öncesi ve eğitim sonrası gruplar arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$)

Şekil 3. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı

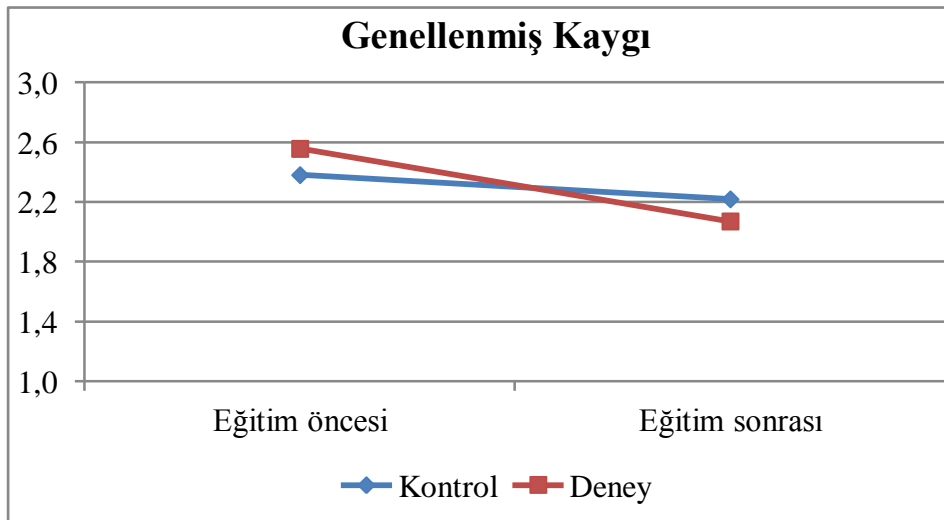
Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği alt boyutlarının puan ortalamalarına ilişkin bulgular incelendiğinde, çocukların eğitim öncesi ve eğitim sonrası, sosyal kaygı, genellenmiş kaygı, ayrılık kaygısı, belirgin korkular, puanları ortalamalarının grup değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (Tablo 5, $p>0.05$).

Şekil 4. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı – Sosyal Kaygı Puan Ortalamalarının Dağılımı

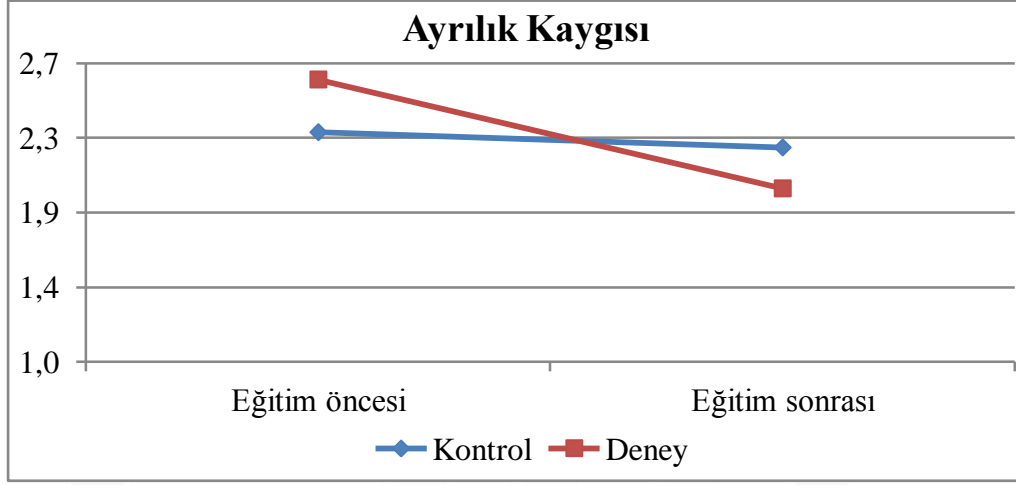
Deney grubunda eğitim öncesi sosyal kaygı puanına göre, eğitim sonrasında meydana gelen düşüş istatistiksel olarak anlamlıydı ($p=0.000<0.05$). Kontrol grubunda eğitim öncesi sosyal kaygı puanına göre, eğitim sonrasında meydana gelen değişim istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p=0.586>0.05$).

Şekil 5. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği –Genellenmiş Kaygı Puan Ortalamalarının Dağılımı

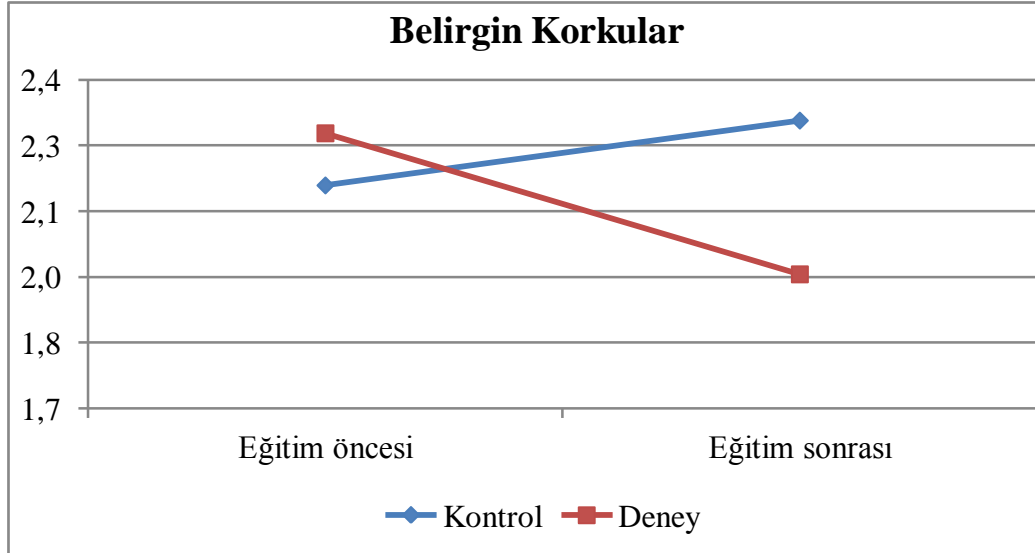
Deney grubunda eğitim öncesi genellenmiş kaygı puanına göre, eğitim sonrasında meydana gelen düşüş istatistiksel olarak anlamlıydı ($p=0.000<0.05$). Kontrol grubunda eğitim öncesi genellenmiş kaygı puanına göre, eğitim sonrasında meydana gelen değişim istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p=0.142>0.05$).

Şekil 6. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği – Ayrılık Kaygı Puan Ortalamalarının Dağılımı

Deney grubunda eğitim öncesi ayrılık kaygısı puanına göre, eğitim sonrasında meydana gelen düşüş istatistiksel olarak anlamlıydı ($p=0.000<0.05$). Kontrol grubunda eğitim öncesi ayrılık kaygısı puanına göre, eğitim sonrasında meydana gelen değişim istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p=0.581>0.05$).

Şekil 7. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği – Belirgin Korkular Kaygı Puan Ortalamalarının Dağılımı

Deney grubunda eğitim öncesi ayrılık kaygısı puanına göre, eğitim sonrasında meydana gelen düşüş istatistiksel olarak anlamlıydı ($p=0.000<0.05$). Kontrol grubunda eğitim öncesi ayrılık kaygısı puanına göre, eğitim sonrasında meydana gelen değişim istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p=0.278>0.05$).

Tablo 6. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği ve Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği Puan Ortalamalarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması

Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği		3 Yaş Grubu		4 Yaş Grubu		5 Yaş Grubu		KW	P	
		Ort	Ss	Ort	Ss	Ort	Ss			
DENEY GRUBU	Ön Test	2.512	0.554	3.124	0.872	1.591	0.678	13.154	0.001^a	
	Son Test	1.824	0.398	1.824	0.398	1.293	0.445	10.005	0.007^a	
KONTROL GRUBU	Ön Test	2.604	1.130	2.428	1.276	1.152	0.108	11.462	0.003^a	
	Son Test	1.160	0.158	1.476	0.528	1.000	0.000	14.183	0.001^a	
Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği		3 Yaş Grubu		4 Yaş Grubu		5 Yaş Grubu		KW	P	
	Ön Test	2.167	0.769	2.352	0.666	2.596	0.631	2.596	0.273 ^a	
	Son Test	1.960	0.572	2.021	0.562	1.896	0.468	0.236	0.889 ^a	
Ölçek Alt Maddeleri Puan Ortalaması										
Sosyal Kaygı										
DENEY GRUBU	Ön Test	1.843	0.736	2.338	0.867	2.556	0.709	4.636	0.098 ^a	
	Son Test	1.743	0.586	2.130	0.807	1.873	0.641	1.107	0.575 ^a	
	Genellenmiş Kaygı Maddeleri									
	Ön Test	2.343	0.738	2.416	0.721	2.968	0.755	3.737	0.154 ^a	
	Son Test	2.129	0.688	2.078	0.630	2.000	0.510	0.062	0.969 ^a	
	Ayrılık Kaygısı Maddeleri									
	Ön Test	2.620	1.081	2.527	0.909	2.689	0.878	0.278	0.870 ^a	
	Son Test	2.140	0.749	1.909	0.787	1.911	0.742	0.786	0.675 ^a	
	Belirgin Korkular Maddeleri									
	Ön Test	2.089	1.080	2.364	0.605	2.383	0.933	1.415	0.493 ^a	
	Son Test	1.944	0.875	2.010	0.570	1.901	0.792	0.447	0.800 ^a	

Toplam Puan Ortalaması										
KONTROL GRUBU	Ön Test	2.247	0.569	2.270	0.583	2.170	0.562	0.020	0.990 ^a	
	Son Test	2.100	0.586	2.447	0.817	2.153	0.639	1.118	0.572 ^a	
	Ölçek Alt Maddeleri Puan Ortalaması									
	Sosyal Kaygı									
	Ön Test	2.157	1.076	2.229	0.548	2.271	0.845	0.578	0.749 ^a	
	Son Test	2.014	0.895	2.557	0.858	2.271	0.834	2.403	0.301 ^a	
	Genellenmiş Kaygı Maddeleri									
	Ön Test	2.400	0.799	2.414	0.895	2.329	0.614	0.003	0.999 ^a	
	Son Test	2.086	0.717	2.357	0.800	2.214	0.713	0.596	0.742 ^a	
	Ayrılık Kaygısı Maddeleri									
Ön Test	2.300	0.994	2.460	0.806	2.160	0.765	0.334	0.846 ^a		
Son Test	2.040	0.698	2.420	1.263	2.200	0.909	0.278	0.870 ^a		
Belirgin Korkular Maddeleri										
Ön Test	2.300	0.705	2.078	0.637	2.100	0.543	0.175	0.916 ^a		
Son Test	2.289	0.761	2.589	0.949	2.044	0.584	1.962	0.375 ^a		

a: Mann Whitney U testi

Deney ve kontrol grubundaki çocukların Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği ortalamalarının yaş gruplarına göre karşılaştırılması incelendiğinde; yapılan istatistiksel analizde deney grubunda, ön testte 3 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre ve 4 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre daha yüksek bulunmuştur. Son testte 3 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 4 yaşa göre ve 4 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre daha yüksek olduğu bulunmuştur (Tablo 6, $p<0.05$). Kontrol grubunda, ön testte 3 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre daha yüksek bulunmuştur. Son testte 3 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 4 yaşa göre ve 4 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre daha yüksek olduğu bulunmuştur (Tablo 6, $p<0.05$).

Deney ve kontrol grubundaki çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği ortalamaları yaş gruplarına göre karşılaştırılması incelendiğinde; yapılan istatistiksel analizde deney grubunda, ön testte 3 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre ve 4 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre daha yüksek bulunmuştur (Tablo 6, $p < 0.05$). Kontrol grubunda ön test ve son testte elde edilen veriler ile çocukların yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır (Tablo 6, $p > 0.05$).

Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği alt maddeler puan ortalamasına ilişkin veriler, çocukların yaş grupları bakımından analiz edildiğinde; deney grubu ve kontrol grubunda, ön test ve son testte istatistiksel bakımdan anlamlı bir farklılık görülmediği saptanmıştır (Tablo 6, $p > 0.05$).

Tablo 7. Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği ve Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği Puan Ortalamalarının Cinsiyet Gruplarına Göre Karşılaştırılması

Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği		Kız		Erkek		MW	P
		Ort	Ss	Ort	Ss		
DENEY GRUBU	Ön Test	2.300	0.986	2.600	0.909	93.500	0.442
	Son Test	1.300	0.415	1.523	0.489	82.500	0.214
KONTROL GRUBU	Ön Test	2.360	1.211	1.833	1.094	82.000	0.230
	Son Test	1.188	0.241	1.231	0.447	92.000	0.414

Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği		Kız		Erkek	MW	P		
DENEY GRUBU	Ön Test	2.495	0.821	2.248	0.553	95.000	0.480	
	Son Test	1.998	0.631	1.933	0.426	108.000	0.868	
	Ölçek Alt Maddeleri Puan Ortalaması							
	Sosyal Kaygı Maddeleri							
	Ön Test	2.408	0.842	2.089	0.775	83.000	0.227	
	Son Test	2.010	0.742	1.848	0.650	93.500	0.440	
	Genellenmiş Kaygı Maddeleri							
	Ön Test	2.663	0.813	2.464	0.729	94.500	0.465	
	Son Test	2.143	0.766	2.009	0.419	111.500	0.983	
	Ayrılık Kaygısı Maddeleri							
	Ön Test	2.543	1.133	2.663	0.744	102.500	0.692	
	Son Test	1.886	0.825	2.075	0.677	90.500	0.369	
	Belirgin Korkular Maddeleri							
	Ön Test	2.548	0.992	2.042	0.680	80.000	0.182	
	Son Test	2.040	0.734	1.882	0.732	94.000	0.453	
	Toplam Puan Ortalaması							
	KONTROL GRUBU	Ön Test	2.195	0.550	2.255	0.571	99.000	0.630
		Son Test	2.069	0.564	2.359	0.751	79.500	0.194
Ölçek Alt Maddeleri Puan Ortalaması								
Sosyal Kaygı Maddeleri								
Ön Test		2.264	0.931	2.185	0.757	105.500	0.834	
Son Test		2.165	0.847	2.370	0.889	96.000	0.542	
Genellenmiş Kaygı Maddeleri								
Ön Test		2.264	0.758	2.471	0.757	90.000	0.389	
Son Test		2.055	0.664	2.345	0.768	84.000	0.265	
Sosyal Kaygı Maddeleri								
Ön Test		2.246	0.872	2.353	0.838	100.000	0.659	
Son Test		1.862	0.772	2.494	1.025	68.000	0.074	
Belirgin Korkular Maddeleri								
Ön Test	2.162	0.717	2.157	0.554	101.000	0.690		
Son Test	2.205	0.728	2.386	0.839	97.000	0.571		

Deney ve kontrol grubundaki çocukların Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği ve Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği puan ortalaması cinsiyete göre karşılaştırıldığında yapılan istatistiksel analizde hem deney hem de kontrol grubunda, Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği ve Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği toplam puan ortalamaları bakımından ön test ve son testte elde edilen veriler ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır (Tablo 7, $p>0.05$). Topamlar arasında değişim olmamasına rağmen hem deney hem de kontrol grubunda ayrılık kaygısında her iki cinsiyette de azalma mevcuttur. Kız çocuklarındaki azalma erkek çocuklarına göre daha fazla bulunmuştur (Tablo 7).

Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği alt maddeler puan ortalamasına ilişkin veriler, çocukların cinsiyetleri arasında analiz edildiğinde; deney grubu ve kontrol grubunda, ön test ve son testte istatistiksel bakımdan anlamlı bir farklılık görülmediği saptanmıştır (Tablo 7, $p>0.05$).

5. TARTIŞMA

Okul öncesi dönem çocuklarında bağlanmaya bağlı tepki olarak verilen ayrılık kaygısı önemli bir sorundur. Çalışmalar ayrılık kaygısı yaşayan okul öncesi çocukların daha çok annelerin çocuklara aşırı bağlanmasının önemli bir sorun oluşturduğunu göstermektedir (18). Okul öncesi çocukların ayrılık kaygısını etkileyen faktörlere bakıldığında bu kaygıların ebeveynlerin kayıtsız bağlanmış olması, güvenli bağlanmanın zayıf olması, anneleri saplantılı şekilde çocuğuna bağlanması, boşanmış aile yapısı, kardeş sayısı, çocuk yaşı ve ailelerin çocuk üzerinde kurdukları iletişimin ayrılık kaygılarını etkilediği yönündedir (10, 18, 19, 20). Bu araştırma, farklı boyutlarda ayrılık kaygısı yaşayan 3-5 yaş aralığındaki okul öncesi çocuklarda oyun terapinin ayrılık kaygısı üzerine etkisinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırma kapsamına alınan deney ve kontrol grubundaki çocuklar ve aileleri demografik özellikler yönünden incelenmiş ve gruplar arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark saptanmamıştır (Tablo 2, 3). Böylece çocukların ayrılık kaygısını etkileyebilecek anne yaş, anne eğitim durumu, anne çalışma durumu, anne mesleği, baba yaş, baba eğitim durumu, baba çalışma durumu, baba mesleği, aile tipi, sosyal güvence, çocuk sayısı, kaçınıcı çocuk, çocuk yaşı ve çocuk cinsiyeti gibi sosyodemografik özelliklere ait faktörlerden etkilenme olasılığı ortadan kaldırılmıştır.

Araştırmaya katılan deney ve kontrol gruplarındaki çocukların Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği, toplam puan ortalamaları bakımından ön testte (eğitim öncesi) iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p=0.149$). Ancak son testte (eğitim sonrası) deney ve kontrol grupları arasında istatistiksel fark olmamasına rağmen belirgin bir düşüş görülmektedir ($p=0.060$). Literatür incelendiğinde; Milos ve Steven'nin (1982) 2-6 yaş arasında öğretmen ve ebeveyn ölçekleriyle belirlediği 32 kız 32 erkek ayrılık kaygısı yaşayan çocuklar üzerinde yaptığı ve üç tür oyun terapi türü kullanılarak yapmış olduğu çalışmada oyun terapisinin ayrılık-endişe tedavileri ve konuşma bozukluğunu gidermede ve küçük çocuklarda kaygının azaltılmasında etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır (66). Smith ve ark.'nın (2015) 3-4 yaş grubunda farklı kültürel özelliğe sahip okul öncesi çocuklarda dokuz oyuncakın çocukların oyun üzerine

etkisi incelenmişler ve her bir oyuncak dört farklı sınıfta 240 saat video olarak kaydedilmiştir. 828 çocuk bunu kullanmış ve oyuncakların oyun kalitesine etkisinde anlamlı farklılıklar kaydedilmiştir. Sonuç olarak okul öncesi öğretmenlerin uygun oyuncak seçimi ve sınıfta oyuncak kullanımı oyunlarda çocuklar üzerinde önemli yararlarını, çocukların ifade ve daha çok oyuna katılmasını ve kaynaşmasına katkı sağladığını bildirmişlerdir (76). Battaglia ve ark.'nın (2016) 1.5-6 yaş arasında 1933 aileden oluşan temsili popülasyona dayalı geniş kapsamlı incelemede bebeklikten, anaokulu ve okul çağına geçen sürede kaygının şiddetini ve öğretmenlerin ayrılık kaygısını derecelendirilmesi araştırılmış ve çocuklar dört gruba ayrılmış. Bu gruplar arasında okul öncesi dönem çocuklarında kaygının şiddeti yüksek görülmüş ve bunun belirlenmesinde öğretmenlerin etkili olduğu bildirilmiştir (22). Yapılan araştırma bulguları literatür ile karşılaştırıldığında; öğretmenler için kullanılan ölçeklerdeki çocuklar üzerinde gözlemlendiği ayrılık kaygısındaki düşüş oyun ve oyun terapi uygulamasıyla azalmasına ilişkin bulgular literatür ile benzer bulunmuştur (22, 66, 76). Bu sonucun oluşmasında oyunun ve çocuğun ortama uyum sağlamasının, akran ilişkisinin zamanla çevre ve ortama alışmasıyla alakalı olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan deney ve kontrol grubundaki çocukların Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği, toplam puan ortalamaları bakımından ön testte (eğitim öncesi) iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamış ($p=0.408$). Ancak son testte (eğitim sonrası) deney ve kontrol grupları arasında istatistiksel fark olmamasına rağmen belirgin bir düşüş görülmektedir ($p=0.091$). Deney grubundaki çocuklarda ayrılık kaygısında eğitim sonrası istatistiksel olarak anlamlı düşüş mevcut ($p=0.000<0.05$) ancak kontrol grubunda eğitim sonrası ayrılık kaygısında istatistiksel olarak anlamlı bir düşüş mevcut değildir ($p=0.962>0.05$). Literatür incelendiğinde; Shoazemi ve ark.'nın (2012) ayrılma tanısı konulan 7-9 yaş aralığında 10 deney 10 kontrol gruplu toplam 20 çocuk üzerinde grup oyun terapisinin ayrılık kaygısını etkisini belirlemek için yaptığı yarı deneysel çalışmada, deney grubuna dokuz seans terapi uygulanmış ve çocuklar için uygulanan çocuk kaygı ölçeği son test sonrası grup oyun terapi uygulanan çocuklarda ayrılık kaygısında azalma istatistiksel olarak anlamlı olduğu bildirilmiştir (59). Fliek ve ark.'nın (2015), 2-6 yaş arasında 105 kaygılı okul öncesi çocuklarda yapmış olduğu çalışmada, R & T oyunu ve okul öncesi çocuk kaygısı

arasındaki ilişki incelenmiş ve çalışmada babaların genelde bu oyuna daha çok katıldığı annelerin ise bakıma yöneldiği bildirilmiştir. Annelerin yaşamış olduğu kaygının ve aşırı korumacı tutumun çocuk kaygısında etkili olduğu, kaygılı babaların bu oyunlara daha çok yöneldiği, çalışma sonucunda anne ve babalarının kaygı ve endişelerinin çocukları olumsuz etkilediği bildirilmiştir (77). Yapılan araştırma bulguları literatür ile karşılaştırıldığında; ebeveynlerin çocuklardaki ayrılık kaygısını ifade etmesi ve tanımlaması için yapılan ölçekteki değişimler literatürdeki çalışmalarla benzer bulunmuştur (59, 77). Bu sonucun oluşmasında ebeveynlerin kendi yaşadıkları kaygının çocuklar üzerinde önemli bir yere sahip olması, kaygının aşılması içinde bu yaş grubu çocuklarla etkileşimin oyun yoluyla sağlanmasının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Oyun terapinin de çocuk ve ailedeki bu kaygının azalmasına yardım ettiği hem bu çalışmada hem de başka çalışmalarda benzer sonuçlarla anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan deney ve kontrol grubundaki çocukların eğitim sonrası Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği alt boyutlarından elde edilen puan ortalamaları incelendiğinde, sosyal kaygı, genellenmiş kaygı, ayrılık kaygısı, belirgin korkular maddelerine ait elde edilen puan ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmamıştır ($p>0.05$). Deney grubundaki eğitim öncesi sosyal kaygı, genellenmiş kaygı, ayrılık kaygısı, belirgin korkular puanına göre, eğitim sonrasında meydana gelen düşüş istatistiksel olarak anlamlıydı ($p<0.05$). Kontrol grubundaki eğitim öncesi sosyal kaygı, genellenmiş kaygı, ayrılık kaygısı, belirgin korkular puanına göre, eğitim sonrasında meydana gelen düşüş istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p>0.05$). Literatür incelendiğinde; Paulus ve ark.'nın (2015) 4-7 yaş arası 1342 çocuk üzerinde anksiyete bozukluklarının çocukların davranışları üzerine etkilerini incelemiş ve çalışmada anksiyete bozukluklarının toplam prevalansı % 22.2, sosyal fobi % 10.7, özel fobi % 9.8, ayrılma anksiyetesi % 7 oranında belirtilmiş ve depresyon/yaygın anksiyetenin çocukların % 3.4' ünü etkilediği bildirilmiştir. Aynı zamanda çalışmalarında çocukların davranışlarındaki değişimlerle anksiyete bozukluğu doğru ilişkilendirilmiştir (78). Waters ve ark.'nın (2017) 4-12 yaş 205 endişeli çocuk üzerinde yapmış olduğu çalışmada bilişsel davranışçı tedavinin sosyal fobi, ayrılık anksiyetesi, yaygın anksiyete bozukluğu ve özel fobi üzerine etkisini araştırılmıştır. Araştırmada 6-12 ay uygulanan terapi sonrası özel fobi ve ayrılık kaygısı olan çocuklarda diğer anksiyete türlerine göre

daha çok etki ettiğini bildirilmiştir (79). Sezici ve ark.'nın (2017) 4-5 yaş 39 deney grubu 40 kontrol grubu olmak üzere 79 çocuk üzerinde yapmış olduğu prospektif randomize kontrollü bir çalışmada, oyun terapisinin okul öncesi çocuklarda hemşirelik süreci boyunca sosyal, duygusal ve davranışsal becerileri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine çalışmada oyun terapinin korku ve endişeleri gidermesinde faydalı olduğu bildirilmiştir (44). Yapılan araştırma bulguları literatür ile karşılaştırıldığında; yeniden düzenlenen okul öncesi kaygı ölçeği alt maddelerindeki kaygıların okul öncesi çocuklarda varlığı ve oyun terapinin alt maddelerde çıkan son testteki ölçek değişimleri literatürdeki çalışmalarla benzer bulunmuştur (44,78,79). Bu sonucun oluşmasında okul öncesi çocuklarda yaygın görülen kaygıların başında gelen ayrılık kaygısı çocuk yaşıyla beraber farklı problemlere sebep olmaktadır. Oyun terapinin okul öncesi çocuklarda görülen kaygı problemlerin giderilmesinde etkili olduğu bu çalışma ve literatür tarandığında karşımıza çıkan araştırmaların sonuçlarıyla benzer bulunmuştur.

Araştırmada deney ve kontrol grubundaki çocukların, öğretmen yuva çocukları için ayrılma kaygı ölçeği toplam puan ortalamaları bakımından ön test ve son testten elde edilen bulgular ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Eğitim öncesi deney grubundaki kız çocuklarının öğretmen yuva çocukları için ayrılma kaygı ölçeği puan ortalaması 2.300 ± 0.986 iken erkek çocuklarının 2.600 ± 0.909 olarak saptanmış olup, eğitim sonrası kız çocuklarının öğretmen yuva çocukları için ayrılma kaygı ölçeği puan ortalaması 1.300 ± 0.415 iken erkek çocuklarının 1.523 ± 0.489 olarak saptanmıştır. Kontrol grubunda ise eğitim öncesi kız çocuklarının öğretmen yuva çocukları için ayrılma kaygı ölçeği puan ortalaması 2.360 ± 1.211 iken erkek çocuklarının 1.833 ± 1.094 olarak saptanmış olup, eğitim sonrası kız çocuklarının öğretmen yuva çocukları için ayrılma kaygı ölçeği puan ortalaması 1.188 ± 0.241 iken erkek çocuklarının 1.231 ± 0.447 olarak saptanmıştır.

Araştırmada deney ve kontrol grubundaki çocukların, Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği toplam puan ortalamaları bakımından ön test ve son testten elde edilen bulgular ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Eğitim öncesi deney grubundaki kız çocuklarının yeniden düzenlenen okul öncesi kaygı ölçeği puan ortalaması 2.495 ± 0.821 iken erkek çocuklarının 2.248 ± 0.553 olarak saptanmış olup, eğitim sonrası kız çocuklarının yeniden düzenlenen okul öncesi kaygı ölçeği puan ortalaması 1.998 ± 0.631 iken

erkek çocuklarının 1.933 ± 0.426 olarak saptanmıştır. Kontrol grubunda ise eğitim öncesi kız çocuklarının yeniden düzenlenen okul öncesi kaygı ölçeği puan ortalaması 2.195 ± 0.550 iken erkek çocuklarının 2.255 ± 0.571 olarak saptanmış olup, eğitim sonrası kız çocuklarının yeniden düzenlenen okul öncesi kaygı ölçeği puan ortalaması 2.069 ± 0.564 iken erkek çocuklarının 2.359 ± 0.751 olarak saptanmıştır. Yapılan araştırmalarda fark olmamasına rağmen her iki ölçekte de, toplamlar arasında hem deney hem de kontrol grubunda ayrılık kaygısında her iki cinsiyette de azalma mevcuttur. Kız çocuklarındaki azalma erkek çocuklarına göre daha fazladır.

Literatür incelendiğinde, Küçüköyük'ün (2015) 3-5 yaş 280 çocuğun anne ve öğretmenlerini de kapsayan çalışmasında anne ayrılma kaygısı ve bağlanma biçimleri ile çocuğun davranışları ve ayrılma kaygısı üzerine etkisini incelediği çalışmada, annelerin değerlendirmesine göre erkek çocuklarının ayrılık kaygısının daha fazla olduğu toplam ayrılma kaygısı puanlarının değişmediği görülmektedir (10). Çetin'in (2017) 5-6 yaş 487 çocuğun anne ve baba ayrılık kaygısı ile çocuk ayrılık kaygısı üzerine etkisini incelediği çalışmada, ayrılık kaygısı yaşayan çocukların terk edilme korkusu ile cinsiyet karşılaştırıldığında %54,8'inin kız, %40,5'inin erkek olduğu bildirilmiştir (20). Yapılan araştırma bulguları literatür ile karşılaştırıldığında; literatür ile benzer şekilde kız çocuklarının hem öğretmen hem yuva çocuklarındaki toplam ölçek puanlarında erkeklere göre daha fazla ayrılık kaygısı yaşadığı belirlenmiştir (10, 20). Bu sonucun oluşmasında kız çocuklarının erkek çocuklarına göre yeni ortama uyum sağlamaktan çekinmeleri, aileye fazla bağlanmaları, terk edilme korkusunun fazlalığı ve duygusal yapılarının ağır olması etken olduğu düşünülmektedir.

Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği alt maddeler puan ortalamasına ilişkin veriler, çocukların cinsiyetleri arasında analiz edildiğinde; deney grubu ve kontrol grubunda, ön test ve son testte istatistiksel bakımdan anlamlı bir farklılık görülmediği saptanmıştır ($p>0.05$). Ölçeğin alt boyutlarından çalışmayla ilişkili olan ayrılık kaygısı maddesi puan ortalaması incelendiğinde, eğitim öncesi deney grubu kız çocuklarının ayrılık kaygısı maddeler alt boyutu puan ortalaması 2.543 ± 1.133 iken erkek çocuklarının 2.663 ± 0.744 olarak saptanmış olup, eğitim sonrası kız çocuklarının ayrılık kaygısı maddeler alt boyutu puan ortalaması 1.886 ± 0.825 iken erkek çocuklarının 2.027 ± 0.677 olarak saptanmıştır. Kontrol grubu eğitim öncesi kız çocuklarının ayrılık kaygısı maddeler alt boyutu puan ortalaması

2.246±0.872 iken erkek çocuklarının 2.353±0.838 olarak saptanmış olup, eğitim sonrası kız çocuklarının ayrılık kaygısı maddeler alt boyutu puan ortalaması 1.862±0.772 iken erkek çocuklarının 2.494±0.025 olarak saptanmıştır. Araştırma sonucunda deney grubunda eğitim sonrası her iki grupta da azalma mevcuttur. Kız çocuklarında erkek çocuklarına göre ayrılık kaygısındaki azalma daha fazla görülmektedir. Kontrol grubunda ise eğitim sonrası kız çocuklarında kaygıda azalma görülürken erkek çocuklarında herhangi bir değişim görülmemektedir. Literatür incelendiğinde; yeniden düzenlenen okul öncesi kaygı ölçeği alt maddeleriyle ilgili elde edilen bulgularla çocuk cinsiyeti arasında okul öncesi çocuklarda ayrılık kaygısını kapsayan bir çalışma bulunamamış olup araştırma bulgusu literatür ile karşılaştırılamamıştır. Bu sonucun oluşmasında kız çocuklarındaki anksiyete oranının fazla olması ve kız çocuklarının aileye daha çok bağlı olması etkili olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada deney ve kontrol grubundaki çocukların, Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygı Ölçeği toplam puan ortalamaları bakımından ön test ve son testten elde edilen bulgular ile yaş grupları arasında anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0.05$). Deney grubunda eğitim öncesi, Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılık Kaygı Ölçeği toplam puan ortalamasında 3 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre ve 4 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre daha yüksek bulunmuştur. Son testte 3 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 4 yaşa göre ve 4 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Kontrol grubunda, ön testte 3 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre daha yüksek bulunmuştur. Son testte 3 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 4 yaşa göre ve 4 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

Araştırmada deney grubunda Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği toplam puan ortalamaları bakımından ön testten elde edilen bulgular ile yaş grupları arasında anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0.05$). Araştırmada deney grubunda, Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği toplam puan ortalamasında ön testte 3 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre ve 4 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre daha yüksek bulunmuştur. ($p<0.05$). Kontrol grubunda ön test ve son testte elde edilen veriler ile çocukların yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Literatür incelendiğinde; Küçüködük'ün

(2015) 3-5 yaş 280 çocuğun anne ve öğretmenlerini de kapsayan çalışmasında anne ayrılma kaygısı ve bağlanma biçimleri ile çocuğun davranışları ve ayrılma kaygısı üzerine etkisini incelediği çalışmada, çocuğun yaşı ile sırasıyla hem öğretmen hem de anne değerlendirmesine göre çocuğun ayrılma kaygısı arasında ters yönde bir ilişki saptanmıştır. Bu sonuca göre, çocuğun yaşı arttıkça ayrılma kaygısı azalmaktadır (10). Çetin'nin (2017) 5-6 yaş 487 çocuğun anne ve baba ayrılık kaygısı ile çocuk ayrılık kaygısı üzerine etkisini incelediği çalışmada, ayrılık kaygısı yaşayan çocukların terk edilme korkusu ile yaş grubu karşılaştırıldığında %62.7'sinin 5 yaşında, %39.6'sının 6 yaşında olduğu bildirilmiştir (20). Yapılan araştırma bulguları literatür ile karşılaştırıldığında; araştırmamızda eğitim öncesi ve eğitim sonrası hem deney hem de kontrol gruplarında yaş arttıkça çocuklardaki ayrılık kaygısı azalmaktadır. Konu ile yapılan çalışmalarda yaş arttıkça çocuklardaki ayrılık kaygısı azalmakta ve çalışma ile benzer sonuçlar belirlenmiştir (10, 20). Bu sonucun oluşmasında yaş grubu arttıkça çocuklardaki, ortama uyum, sosyal çevre, arkadaş uyumu, becerilerinin gelişimi ve zihinsel becerilerinin de gelişmiş olmasının etken olduğu düşünülmüştür.

Araştırmada deney ve kontrol grubundaki çocukların, Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği alt maddeleri toplam puan ortalamaları bakımından ön test ve son testten elde edilen bulgular ile yaş grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Literatür incelendiğinde; yeniden düzenlenen okul öncesi kaygı ölçeği alt maddeleriyle ilgili elde edilen bulgularla yaş grupları arasında okul öncesi çocuklarda ayrılık kaygısını kapsayan bir çalışma bulunamamış olup araştırma bulgusu literatür ile karşılaştırılamamıştır. Bu sonucun oluşmasında çocukların yaş gruplarının yakın olması ve hepsinin okul öncesi döneme girmesi nedeniyle çocukların yaşadığı kaygıların benzer olduğu düşünülmektedir.

Okul öncesi çocuklarda görülen ayrılık kaygısı yaygın olarak anaokuluna başlayan çocuklarda fazla görülmektedir. Oyun çocukların ortama ve kendilerine alışmalarında, akran etkileşiminde çocuklar bunu kullanmaktadır. Oyun terapi çocuklarda görülen ayrılık kaygısının azaltmada etkili olduğu görülmektedir. Bu nedenlerden dolayı planladığımız bu araştırmada, oyun terapisinin ayrılık kaygısını azalttığı, akran ilişkisini geliştirip, sosyal ve zihinsel olarak da çocuklardaki aileye bağlılığın olması gereken seviyeye gelmesinde etkili olduğu düşünülmektedir.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Okul öncesi anaokulunda eğitim gören 3-5 yaş aralığındaki çocuklarda oyun terapinin ayrılık kaygısı üzerine etkisini belirlemek için verilen terapinin etkisini belirlemek amacıyla yapılmış olan araştırmadan elde edilen sonuçlar aşağıda özetlenmiştir.

- Araştırma kapsamına alınana deney ve kontrol grubu çocukların tanıtıcı özelliklerin benzer olduğu belirlenmiştir.

Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği puanları ortalamaları bakımından eğitim öncesi iki grup arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p=0.149$). Deney grubunda eğitim sonrası öğretmen yuva çocukları için ayrılma kaygısı puan ortalamasında ileri düzeyde azalma olduğu, eğitim verilmeyen kontrol grubunda da minimal azalma olduğu gözlenmiş, eğitim sonrası deney ve kontrol gruplarının öğretmen yuva çocukları için ayrılma kaygısı ölçek puanları arasında anlamlı farklılık saptanmamış olup belirgin bir düşüş saptanmıştır ($p= 0.060$). Bu sonuç ile araştırmamız hipotezlerinden olan ‘Okul öncesi çocuklarda oyun terapinin ayrılık kaygısı üzerine etkisi vardır’ hipotezi doğrulanmıştır.

Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği puan ortalamaları bakımından eğitim öncesi iki grup arasında istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.408$). Deney grubunda eğitim sonrası yeniden düzenlenen okul öncesi kaygısı puan ortalamasında ileri düzeyde azalma olduğu, eğitim verilmeyen kontrol grubunda da azalma olmadığı gözlenmiş, eğitim sonrası deney ve kontrol gruplarının yeniden düzenlenen okul öncesi kaygı ölçeği puanları arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p=0.091$). Bu sonuç ile araştırmamız hipotezlerinden olan ‘Okul öncesi çocuklarda kullanılan oyun terapisi ayrılık kaygısını azaltır’ hipotezi doğrulanmıştır.

Araştırma ölçek alt gruplarının yeniden düzenlenen okul öncesi kaygı ölçeği puan ortalamaları bakımından deney grubunda sosyal kaygı, genellenmiş kaygı, ayrılık kaygısı, belirgin korkular alt puanları ortalamalarının eğitim sonrası

istatistiksel olarak anlamlı olarak azaldığı ($p<0.05$), eğitim verilmeyen kontrol grubunda ise, ölçek alt madde puan ortalamalarında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Araştırmada hem deney hem de kontrol grubunda, Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygı Ölçeği toplam puan ortalamaları bakımından eğitim öncesi ve eğitim sonrası elde edilen veriler ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

Araştırmada hem deney hem de kontrol grubunda, Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı toplam puan ortalamaları bakımından eğitim öncesi ve eğitim sonrası elde edilen veriler ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

- Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği alt maddeler puan ortalamasına ilişkin veriler, çocukların cinsiyeti ile karşılaştırıldığında, deney grubu ve kontrol grubunda, eğitim öncesi ve eğitim sonrası istatistiksel bakımdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygı Ölçeği toplam puan ortalaması ve çocuk yaş grubu karşılaştırıldığında, deney grubunda, eğitim öncesi 3 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre ve 4 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre daha yüksek bulunmuştur. Eğitim sonrası 3 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 4 yaşa göre ve 4 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

- Öğretmen Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygı Ölçeği toplam puan ortalaması ve çocuk yaş grubu karşılaştırıldığında, kontrol grubunda, eğitim öncesi 3 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre daha yüksek bulunmuştur. Eğitim sonrası 3 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 4 yaşa göre ve 4 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).
- Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği toplam puan ortalaması ve çocuk yaş grubu karşılaştırıldığında, deney grubunda,

eğitim öncesi 3 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre ve 4 yaşındaki çocukların ayrılık kaygısının 5 yaşa göre daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$).

- Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği toplam puan ortalaması ve çocuk yaş grubu karşılaştırıldığında, kontrol grubunda eğitim öncesi ve eğitim sonrası elde edilen veriler ile çocukların yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).
- Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği alt maddeler puan ortalamasına ilişkin veriler, çocukların yaş grupları ile karşılaştırıldığında, deney grubu ve kontrol grubunda, eğitim öncesi ve eğitim sonrası istatistiksel bakımdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

Bu sonuçlar doğrultusunda okul öncesi çocuklarda uygulanan oyun terapisinin çocuklardaki ayrılık kaygısını azalttığı saptanmıştır.

6.2. Öneriler

- Okul öncesi çocuklarda görölen ayrılık kaygısının azaltılmasında aile destekli oyun terapi programları anaokullarında verilmelidir.
- Oyun terapisi hem okul öncesi öğretmenlerine hem de aileye verilmelidir.
- Okullarda çocukların sosyal aktiviteleri arttırılmalı ve çocukların ortama uyum sağlaması için oyun bahçeleri ve sınıfların çocukların korkulacak olmaktan eğlenebileceği mekanlara çevrilmelidir.
- Ayrılık kaygısının azaltılmasında okul öncesi öğretmenlerle ailenin iş birliği içinde olması ve gerektiğinde uzman desteği için ailenin yönlendirilmesi sağlanmalıdır.
- Okullarda okul hemşirelerinin yaygınlaştırılması ve ayrılık kaygısı ve diğer korkuları için psikolojik destek gerekli çocukların gerekli tıbbi

destek için psikolojik destek veren kuruluşlara yönlendirilmesi sağlanmalıdır.

- Erken teşhis edilen ayrılık kaygı bozukluğu ve diğer kaygı ve korku bozukluklarının analizinde okul hemşirelerinin artırılması, öğretmen ve aile destekli plan şeması oluşturulmalıdır.

7. KAYNAKLAR

1. Bergama Rehberlik ve Araştırma Merkezi (2015). Okul öncesi dönemindeki çocukların gelişim özellikleri. Erişim Adresi:[http://bergamaram.meb.k12.tr / meb_iys_dosyalar/35/04/964487/dosyalar/2015_11/06123552_6okulncesdnemndekocuklar%C4%B1ngelmzellkler.pdf](http://bergamaram.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/35/04/964487/dosyalar/2015_11/06123552_6okulncesdnemndekocuklar%C4%B1ngelmzellkler.pdf). Erişim Tarihi:05.02.2018.
2. Milli Eğitim Bakanlığı (2013). Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. Okul öncesi eğitim programı. <http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf>. Erişim Tarihi:07.02.2018
3. Türk Tabipler Birliği. Çocukların Gelişim Süreçleri ve Okula Başlama. Türk. Erişim adresi: <http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> Tabipler Birliği Yayınları; Birinci baskı, s.10-11, Ankara, 2012.
4. Kandır A, Alpan Y. Okul öncesi dönemde sosyal-duygusal gelişime anne-baba davranışlarının etkisi. Aile Toplum ve Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi10(4): 34-37, 2008.
5. Oktay A. Türkiye’de okul öncesi eğitim. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi 2: 151-160, 1990.
6. Aslanargun E, Tapan F. Okul öncesi eğitim ve çocuklar üzerindeki etkileri. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 11(2): 219-238, 2011.
7. Seven S. Okul Öncesi Eğitime Giriş. Pegem Akademi, 1. Baskı, s.14-16, Ankara, 2014.
8. Abazoğlu İ, Yıldırım O, Yıldızhan Y. Okul öncesi öğretmenliğine ilişkin genel bir bakış. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi. Journal of Research in Education and Teaching 4(1): 39, 2015.
9. Balat, UG. Okul Öncesi Eğitime Giriş, Pegem Akademi, 3. Baskı, s.3, Ankara, 2012.
10. Küçüköyük C. 3-5 yaş arasında ve anaokuluna giden çocuk annelerinin ayrılma kaygısı ve bağlanma biçimleri ile çocuğun davranışları ve ayrılma kaygısı

arasındaki ilişki: Bilişsel esnekliğin aracı rolü. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2015.

11. Bowlby. Separation anxiety. *International Journal of Psychoanalysis* (41):1-25, 1959.
12. Amerikan Psikiyatri Birliği (2000) Psikiyatride Hastalıkların Tanımlanması ve Sınıflandırılması Elkitabı, Yeniden Gözden Geçirilmiş Dördüncü Baskı (DSM-IV-TR) (Çev. ed.: E Köroğlu). Hekimler Yayın Birliği, Ankara, 2007.
13. Silove D, Alonso J, Bromet E, Gruber M, Sampson N, Scott K, Andrade L, Benjet C, Almeida JMC, Girolamo G, Jonge P, Demyttenaere K, Fiestas F, Florescu S, Gureje O, He Y, Karam E, M.D, Lepine JP, Murphy S, Posada JV, Zarkov Z, Kessler RC. Pediatric-onset and adult-onset separation anxiety disorder across countries in the world mental health survey. *Am J Psychiatry* 172(7): 647–656, 2015.
14. Kossowsky J., Wilhelm FH, Roth WT, Schneider S. Separation anxiety disorder in children: Disorder-specific responses to experimental separation from the mother. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 53(2): 178–187, 2012.
15. Okulumu Seviyorum Dergisi (2015) Ayrılık Kaygısı. Arel Koleji 103,2-19 Erişim adresi: <http://www.arel.k12.tr/files/yayin/82.pdf>. Erişim tarihi:23.02.2018
16. Stone, LL, Otten R, Soenens B, Engels RCME, Janssens, JMAM. Relations between parental and child separation anxiety: the role of dependency-oriented psychological control. *Journal of Child and Family Studies* 24(11): 3192–3199, 2015.
17. Amerikan Psikiyatri Birliği (2013) Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı, Beşinci Baskı (DSM-5) (Çev. ed.: E Köroğlu). Hekimler Yayın Birliği, Ankara, 2013.
18. Can A. Okul öncesi dönemde okula gitme zorluğu yaşayan çocukların annelerinin sürekli kaygı düzeyleri ile bağlanma biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2015.

19. Peleg O, Halaby E, Whaby E. The relationship of maternal separation anxiety and differentiation of self to children's separation anxiety and adjustment to kindergarten: A study in Druze families. *Anxiety Disorders* 20: 973–995, 2006.
20. Çetin SB. Çocuklarda ayrılık kaygısı ile anne-babanın ayrılık kaygısı ve ebeveynliğe yönelik tutumları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2017.
21. Biederman J, Petty CR, Becker HDR, Henin A, Faraone SV, Fraire M, Rosenbaum JF. Developmental trajectories of anxiety disorders in offspring at high risk for panic disorder and major depression. *Psychiatry Research* 153(3): 245-252, 2007.
22. Battaglia M, Carrier G, Côté S, Dionne G, Touchette E, Vitaro F, Tremblay R, Boivin M. Early childhood trajectories of separation anxiety: Bearing on mental health, academic achievement, and physical health from mid-childhood to pre-adolescence. *Wiley Periodicals Depress Anxiety* 34: 918–927, 2017.
23. Lewinsohn PM, Holm-Denoma JM, Small JW, Seeley JR, Joiner TE. Separation anxiety disorder in childhood as a risk factor for future mental illness. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry* 47(5): 548-555, 2008.
24. Mroczkowski, Goes, Riddle, Grados, Bienvenu, Greenberg, Fyer, McCracken, Rauch, Murphy, Knowles, Piacentini, Cullen, Rasmussen, Pauls, Nestadt, Samuels. Dependent personality, separation anxiety disorder and other anxiety disorders in OCD. *Personality and Mental Health* 10: 22-28, 2016.
25. Seeley JR, Small JW, Feil EG, Frey AJ, Walker HM, Golly A, Forness SR. Effects of the first step to success intervention on preschoolers with disruptive behavior and comorbid anxiety problems. *School Mental Health* 3: 11, 2017.
26. Erermiş S, Bellibaş E, Özbaran B, Büküşoğlu DN, Altıntoprak E, Bildik T, Korkmaz ÇS. Ayrılma anksiyetesi bozukluğu olan okul öncesi yaş grubu çocukların annelerinin mizaç özellikleri. *Türk Psikiyatri Dergisi* 20(1): 14-21, 2009.

27. Schlarb AA, Jaeger S, Schneider S, Albon T, Hautzinger M. Sleep problems and separation anxiety in preschool-aged children: a path analysis. *J Child Fam Stud* 25: 902–910, 2016.
28. Vaughan J, Jennifer A, Azza H, Ertel ML. Separation anxiety disorder in school-age children: What health care providers should know. *J Pediatr Helath Care* 31(4): 433-440, 2017.
29. Koçyiğit S, Tuğluk NM, Kök M. Gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun. *KKEFDIJOKKEF*, 16: 1–19, 2007.
30. Koçyiğit S, Baydilek BN. Okul öncesi dönem çocuklarının oyun algılarının incelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal Of Education Faculty)* 7(1): 1–28, 2015.
31. Nicolopoulou A. Çev: Bağlı M. Oyun, bilişsel gelişim ve toplumsal dünya : Piaget, Vygotsky ve sonrası. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 36(1993): 137–169, 2004.
32. Ramazan O. Oyun Etkinlikleri-1. Çocuk ve Oyun. Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi. Ünite 6 Erişim adresi: http://www.ataaof.com/ow_userfiles/plugins/forum/attachment. Erişim tarihi: 28.02.2018 .
33. Ahnert L, Teufel L, Ruiz N, Piskernik B, Supper B, Remiorz S, Nowacki AGK. Father–child play during the preschool years and child internalizing behaviors: between robustness and vulner ability. *Infant Mental Health Journal*, 38(6): 743–756, 2017.
34. Ergün M. Oyun ve oyuncak üzerine - I. *Milli Eğitim*, 102–119, 1980.
35. Tuğrul B, Ertürk G, Altınkaynak ÖŞ, Güneş G. (2014). Oyunun üç kuşaktaki değişimi. *The Journal of Academic Social Science Studies* 27: 1–16, 2014.
36. Akınbay H. Okul öncesi dönemde oyunun önemi ve çocukların motor gelişimi üzerine etkileri. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2014

37. Gökşen C. Oyunların çocukların gelişimine katkıları ve Gaziantep çocuk oyunları. A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED] 52: 229-259, 2014.
38. Şahin R. Okul öncesi dönem görme engelli çocukların oyun çeşitlilik ve karmaşıklık düzeyini artırmada genişletme tekniğinin etkililiği. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Özel Eğitim Bölümü Görme Engellilerin Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2013.
39. Dilci T, Arslan A. Çocuk oyuncaklarının çocukların gelişim alanlarına yönelik etkilerinin günümüz bağlamında incelenmesi (Sivas ili örnekleme). Sosyal Bilimler Dergisi 7(13): 35-47, 2017.
40. Frank ML, Flynn A, Farnell GS, Barkley JE. The differences in physical activity levels in preschool children during free play recess and structured play recess. Journal Of Exercise Science and Fitness 16: 37-42, 2018.
41. Ertürk ÖK, Uğurlu Ö. Çocuk dünyasına özgü bir iletişim aracı olarak oyuncağın kültür kazanımındaki rolü. Erciyes İletişim Dergisi 1(3): 133-142, 2010
42. Pekdoğan S, Korkmaz İH. Okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş çocuklarına verilen değerler eğitimine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 14(37): 59-72, 2017.
43. Association For Play Therapy (t.y). Play therapy makes a difference. Erişim adresi: <http://www.a4pt.org/?page=PTMakesADifference> Erişim Tarihi: 08.03.2018.
44. Sezici E, Ocakçı FO, Kadioğlu H. Use of play therapy in nursing process: a prospectiver and omized controlled study. Journal of Nursing Scholarship 49 (2): 162–169, 2017.
45. Sungur M. Oyun terapisi. Erişim Adresi: <http://tskelelezelegitim.com/dokumandosyalar/programlar/diger-programlar/oyun-tedavisi-terapisi.pdf> . Erişim Tarihi: 08.03.2018.

46. Bratton SC, Ray D, Rhine T, Jones L. The efficacy of play therapy with children: A meta-analytic review of treatment outcomes. *Prof Psychol Res Pr* 36: 376-390, 2005
47. Mahalakshmi B. Filial therapy. *Journal of Research in Humanities & Soc. Sciences.* 4(5), 1-8, 2016.
48. Özkaya TB. Ebeveyn-çocuk ilişkisi üzerine odaklanan bir oyun terapisi yaklaşımı: filial terapi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry* 7(2): 208-220, 2015.
49. Cornett N. A filial therapy model through a family therapy lens: see the possibilities. *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families* 20(3): 274-282, 2012.
50. Chawla N, Saunders M. Supporting military parent and child adjustment to deployments and separations with filial therapy. *The American Journal of Family Therapy* 39:179-192, 2011.
51. Lee Y, Kim M. The effect of filial therapy on physically disabled mothers' empathy ability and the non-disabled children's behavior problems. *Indian Journal of Science and Technology* 8(25): 331-707, 2015.
52. Landreth G. *Oyun Terapisi İlişki Sanatı*. Tıbyan Yayıncılık, s.220, İstanbul, 2011.
53. Ayna EY, Ayna GH. Çocuk merkezli oyun terapisi ile deneyimsel oyun terapisinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 19: 54, 2017.
54. Teber M. Çocuk merkezli oyun terapisinin çocuklarda görülen davranış sorunlarının çözümüne etkisi. *Hasan Kalyoncu Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul, 2015.
55. Bratton CS, Lin YA. Meta-analytic review of child-centered play therapy approaches. *Journal of Counseling & Development* 93(1): 45-58, 2015.

56. Yıldız C. Oyun terapisiyle bütünleştirilmiş grup terapisinin çocukların utangaçlık düzeylerine etkisi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2015.
57. Cheng YJ, Ray DC. Child-centered group play therapy: Impact on social-emotional assets of kindergarten children. *The Journal for Specialists in Group Work* 41(3): 209-237, 2016.
58. Chinekesh A, Kamalian M, Eltemasi M, Chinekesh S, Alavi M. The effect of group play therapy on social-emotional skills in pre-school children. *Global Journal of Health Science* 6(2): 163-167, 2014.
59. SHoaakazemi M, Javid MM, Tazekand FE, Gholamie ZSRN. The effect of group play therapy on reduction of separation anxiety disorder in primitive school children. *International Conference on Education and Educational Psychology. Procedia – Social and Behavioral Sciences* 69: 95-103, 2012.
60. Gencer B. Bilişsel davranışçı oyun terapisi. Erişim adresi: <http://burcugencer.com/hakkimda/bilissel-davranisci-oyun-terapisi/> Erişim Tarihi: 16.03.2018
61. Ghodousi N, Sajedi F, Mirzaie H, Rezasoltani P. The effectiveness of cognitive-behavioral play therapy on externalizing behavior problems among street and working children. *Iranian Rehabilitation Journal* 15(4): 359-366, 2017.
62. Abdollahian E, Mokhber N, Balaghi A, Moharrari F. The effectiveness of cognitive-behavioural play therapy on the symptoms of attention-deficit/hyperactivity disorder in children aged 7–9 years. *ADHD Atten Def Hyp Disord* 5: 41–46, 2013.
63. Griffith FL, Ballard M. Cognitive behavioral play therapy techniques in school-based group counseling: assisting students in the development of social skills. *Ideas and Research You Can Use, VISTAS*, 18: 1-14, 2014.
64. Albon T, Schneider S. Does the vigilance-avoidance behavior of children with separation anxiety disorder change after cognitive-behavioral therapy? *J Abnorm Child Psychol* 40: 1149–1156, 2012.

65. Walczak M, Esbjörn BH, Breinholst S, Reinholdt ML. Parental involvement in cognitive behavior therapy for children with anxiety disorders: 3-year follow-up. *Child Psychiatry Hum Dev* 48: 444–454, 2017.
66. Milos B, Mary E, Steven R. Effects of three play conditions on separation anxiety in young children. *Journal of Consulting and Clinical Psychology* 50(3): 389-395, 1982.
67. Akman Y. Serbest oyun, yapılanmış oyun ve model alma tekniklerinin anaokuluna yeni başlayan çocuklarda görülen ayrılık kaygısının azaltılmasındaki etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 3: 99 – 104, 1988.
68. Walkup JT, Albano AM, Piacentini J, Birmaher B, Compton SN, Sherrill JT, Ginsburg GS, Rynn MA, Cracken C, Waslick B, Iyengar S, March JS, Kendall PC. Cognitive behavioral therapy, sertraline, or a combination in childhood anxiety. *The New England Journal of Medicine* 359(26): 53-66, 2008.
69. Li W, Chung j, Ho K, Kwok B. Play interventions to reduce anxiety and negative emotions in hospitalized children. *BMC Pediatrics* 16(36): 1-9, 2016
70. Ramdaniati S, Hermaningsih S, Muryati. Comparison study of art therapy and playt herapy in reducing anxiety on pre-school children who experience hospitalization. *Open Journal of Nursing* 6: 46-52, 2016.
71. Patel K, Suresh V, Ravindra HN. A study to assess the effectiveness of play therapy on anxiety among hospitalized children. *IOSR Journal of Nursingand Health Science*. 3(5): 17-23, 2014.
72. Davidson B, Satchi NS, Venkatesan L. Effectiveness of play therapy upon anxiety among hospitalised children. *International Journal of Advance Research, Ideasand Innovations in Technology* 3(5): 441-444, 2017.
73. Yati M, Wahyuni S, Pratiwi DS, Israeli. The effect of storytelling in a play therapy on anxiety level in pre-school children during hospitalization in the general hospital of buton. *Public Health of Indonesia* 3(3): 96-101, 2017.

74. Akman, Y. Anaokulu Çocuklarında Görülen Ayrılık Kaygısının Giderilmesine Farklı Oyun Tekniklerinin Etkisi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bilim Dalı Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1987.
75. Güler, M. Okul Öncesi Dönem 4-6 Yaş Çocukları İçin Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2016.
76. Smith JT, Wolff J, Koschel M, Vallarelli J. Effects of toys on the play quality of preschool children: influence of gender, ethnicity, and socio-economic status. *Early Childhood Educ J* 43: 249–256, 2015.
77. Fliek L, Daemen E, Roelofs J, Muris P. Rough-and-tumble play and other parental factors as correlates of anxiety symptoms in preschool children. *J Child Fam Stud* 24: 2795–2804, 2015.
78. Paulus FW, Backes A, Sander CS, Weber M, Gontard A. Anxiety disorders and behavioral inhibition in preschool children: a population-based study. *Child Psychiatry Hum Dev* 46: 150–157, 2015.
79. Waters AM, Groth TA, Purkis H, Knox CA (2017). Predicting Outcomes For Anxious Children Receiving Group Cognitive-Behavioural Therapy: Does The Type Of Anxiety Diagnosis Make A Difference? The Australian Psychological Society. Erişim Adresi: <https://doi.org/10.1111/cp.12128>. Erişim Tarihi: 08.04.2018.

8. EKLER

Ek I. Demografik Bilgi Formu

EK. 4

DEMOGRAFİK BİLGİ ANKETİ

Anket No:

1. **Anne Yaşı:**
2. **Anne eğitim durumu;**
 1. Okuma yazma bilmiyor
 2. İlkokul mezunu
 3. Ortaokul mezunu
 4. Lise mezunu
 5. Üniversite ve üstü
3. **Annenin Çalışma Durumu:**
 1. Çalışıyor () 2. Çalışmıyor ()
4. **Annenin Mesleği:**
 1. Ev hanımı
 2. Memur
 3. İşçi
 4. Serbest Meslek
 5. Özel sektör
 6. Diğer
5. **Baba Yaşı:**
6. **Baba Eğitim Düzeyi:**
 1. Okuma yazma bilmiyor
 2. İlkokul mezunu
 3. Ortaokul mezunu
 4. Lise mezunu
 5. Üniversite ve üstü
7. **Babanın Çalışma Durumu:**
 1. Çalışıyor () 2. Çalışmıyor ()
8. **Babanın Mesleği**
 1. Çalışmıyor
 2. Memur
 3. İşçi
 4. Serbest Meslek
 5. Özel sektör
 6. Diğer

İlhan Sabit MEMİŞ
Millî Eğitim Sube Müdürü

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

9. Aile Tipi

1. Çekirdek aile () 2. Geniş aile () 3. Parçalanmış aile ()

10. Sosyal güvenceniz var mı?

1. Evet () 2. Hayır ()

11. Gelir durumunuz;

1. Gelirim giderimden az
2. Gelirim giderime eşit
3. Gelirim giderimden fazla

12. Kaç çocuğunuz var?

1. 1 çocuk
2. 2 çocuk
3. 3 çocuk
4. 4 çocuk
5. 5 ve daha fazla

13. Çocuğunuz kaçınıcı çocuk:

1. 1. çocuk
2. 2. çocuk
3. 3. çocuk
4. 4. çocuk
5. Diğer

14. Çocuğın Yaşı:

1. 3
2. 4
3. 5
4. 6
.

15. Çocuğın Cinsiyeti:

1. Kız () 2. Erkek ()

İlhan Sabit MEMİŞ
MİLLİ Eğitim Şube Müdürü

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek II. Yuva Çocukları İçin Ayrılma Kaygısı Ölçeği (Öğretmen Formu)

EK. 2

YUVA ÇOCUKLARI İÇİN AYRILMA KAYGISI ÖLÇEĞİ- ÖĞRETMEN FORMU

	Söz konusu çocuğun davranışının, İlgili ifadede belirtilen davranışa ne ölçüde uygun olduğunu, 5'li bir dereceleme ölçeği içinde değerlendiriniz.	Hiçbir Zaman	Çok Nadir	Ara Sıra	Oldukça Sık	Her Zaman
1	Sürekli olarak anne ya da babasının ne zaman geleceğini soruyor.	1	2	3	4	5
2	Çok kederli, üzgün bir ifade ile dolaşiyor.	1	2	3	4	5
3	Öğle uykusunda ağlayarak uyanıyor.	1	2	3	4	5
4	Anne-babası okula geldiğinde küskün görünüyor ve onlarla konuşmuyor.	1	2	3	4	5
5	Ailesinin tuvalet kontrolünün bulunduğunu belirtmesine karşın altını ıslatıyor	1	2	3	4	5
6	Ailesinin ifadesine göre, geçerli bir neden olmadan, sırf kendisi istemediği için devamsızlık yapıyor.	1	2	3	4	5
7	Okuldan izinsiz dışarı çıkıp, anne-babasına gitmeyi deniyor.	1	2	3	4	5
8	Okula gelişlerinde, kendisini içeri almak isteyen personele karşı çıkıyor.	1	2	3	4	5
9	Arkadaşları ile oynamaya kesinlikle yanaşmıyor.	1	2	3	4	5
10	Öğretmeninden ya da okul personelinden herhangi birisinin yanından ayrılmak istemiyor.	1	2	3	4	5
11	Zamanının çoğunu hareketsiz, bir köşede oturarak geçiriyor.	1	2	3	4	5
12	Okula geldiğinde uzunca bir süre giriş kapısında bekliyor ve gruba katılmak istemiyor	1	2	3	4	5
13	Anne-babası okuldan ayrılınca onların arkasından ağlıyor.	1	2	3	4	5
14	Sabahları ağlayarak okula geliyor.	1	2	3	4	5
15	Anne-babasının geliş saati yaklaşıncaya, kapıda onları beklemek istiyor.	1	2	3	4	5
16	Tek başına okula girmek istemiyor, anne-babasının içeri sokması için ısrar ediyor.	1	2	3	4	5
17	Anne-babasından ayrılırken, üzgün bir ifade ile birkaç kez sarılıp, onları öpmek istiyor.	1	2	3	4	5
18	Gün boyu fırsat buldukça giriş kapısının yanına gidiyor ve orada beklemek istiyor.	1	2	3	4	5
19	Okula gelişlerinde anne-babasından zorlukla ayrılıyor.	1	2	3	4	5
20	Ayakkabılarının, üstünün değiştirilmesini/değiştirmeyi reddediyor.	1	2	3	4	5
21	Okulda nedensiz, durmadan ağlıyor.	1	2	3	4	5
22	Anne-babasına telefon edilmesini ya da onların okula çağırılmasını istiyor.	1	2	3	4	5
23	Nedeni olmaksızın, sürekli bir tarafının ağardığından yakınıyor.	1	2	3	4	5
24	Okuldaki oyuncaklarla oynamayı reddediyor.	1	2	3	4	5
25	Günü tek başına, amaçsızca dolaşarak geçiriyor.	1	2	3	4	5

İlhan Sabit MEMİS
Milli Eğitim Şube Müdürü

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek III. Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği

EK.3

YENİDEN DÜZENLENEN OKUL ÖNCESİ KAYGI ÖLÇEĞİ (EBEVEYN)

Lütfen aşağıdaki soruları anasınıfına giden çocuğunuzu düşünerek yanıtlayınız.

		Hiç doğru değil	Nadiren doğru	Bazen doğru	Oldukça	Çok zaman doğru
1	Çocuğum endişeli olmayı bırakmaktan zorlanıyor					
2	Çocuğum başka insanlara rezil olacağı bir şeyi yapmaktan korkuyor					
3	Çocuğum bir şeyi iyi yapıp yapmadığını durmadan kontrol ediyor (örneğin kapıyı kapatmak veya musluğu kapatmak)					
4	Çocuğum doktor ve/ veya dişçilerden korkuyor					
5	Çocuğum bir yetiškinden yardım istemekten korkuyor (örneğin bir öğretmen veya bir grup yöneticisi)					
6	Çocuğum aklındaki düşünce veya görüntülerden rahatsız oluyor (sinirleniyor)					
7	Çocuğum gece kendi evinden başka bir yerde uyuması gerektiğinde rahatsız olabilir (sinirleniyor)					
8	Çocuğum yükseklikten (yüksek yerlerden) korkuyor					
9	Çocuğum tanımadığı insanlarla tanışmak veya konuşmaktan korkuyor					
10	Çocuğum anne ve babasının başına kötü bir şey geleceğinden korkuyor					
11	Çocuğum gök gürültüsünden korkuyor					
12	Çocuğum grup veya sınıfı karşısında konuşmaktan korkuyor (örneğin bir grup görüşmesinde)					
13	Çocuğum kendisinin başına kötü bir şey geleceğinden (örneğin kaybolma veya kaçırılma) ve bu nedenle artık anne ve babasının yanında olamayacağından korkuyor					
14	Çocuğum yüzmekten korkuyor					
15	Çocuğum başka insanların yanında utanacağı bir şey yapacağından korkuyor					
16	Çocuğum böcek ve/ veya örümceklerden korkuyor					
17	Çocuğum, onu bir yerde bıraktığımda (örneğin yuva/ okul veya bakıcı) sinirleniyor					
18	Çocuğum bir grup çocuklara gidip onlara katılmaktan korkuyor					

İlhan Sabit MEMİŞ
Milli Eğitim Şube Müdürü

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

19	Çocuğum köpeklerden korkuyor					
20	Çocuğum kabus görüyor					
21	Çocuğum yaptığı şeyi iyi yapıp yapmadığı hakkında endişeli oluyor					
22	Çocuğum karanlıkta korkuyor					
23	Çocuğum kendinden emin olmak istiyor ve, bu gerekli olmadığı halde, yaptığı şeyi iyi yapıp yapmadığını soruyor					
24	Çocuğum (inek, keçi veya koyun gibi) büyük hayvanlardan biraz korkuyor					
25	Çocuğum yeni insanların yanında utangaç ve sessiz oluyor					
26	Çocuğum yeni veya alışkın olmadığı durumlarda heyecanlı görünüyor					
27	Çocuğum bir yanlış yaptığında rahatsız oluyor (sinirleniyor)					
28	Çocuğum anne ve babasından ayrıldığı zaman rahatsız oluyor (sinirleniyor)					
29	Çocuğum beklenilmeyen bir şey olduğunda rahatsız oluyor (sinirleniyor)					
30	Çocuğum güçlü seslerden korkuyor					

İlhan Sabit MEMİŞ
MİT Eğitim Şube Müdürü

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek IV. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi (BEÜ) İnsan Araştırmaları Etik Kurul İzni

Kayıt Tarihi: 17.04.2017

Protokol No: 227

27/04/2017

T.C

**BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU KARARI**

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Deneysel Araştırma
BAŞLIK:	Okul Öncesi Çocuklarda Oyun Terapinin Ayrılık Kaygısı Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi
SORUMLU ARAŞTIRMACI:	Yrd. Doç. Dr. Aysel TOPAN
KARAR:	UYGUN

ETİK KURUL ÜYELERİ

- 1- Prof. Dr. Hamza ÇEŞTEPE (Başkan)
- 2- Yrd. Doç. Dr. Hasan SANKIR (Başkan Yrd.)
- 3- Doç. Dr. Ali ARSLAN (Başkan Yrd.)
- 4- Prof. Dr. Rıza YILMAZ
- 5- Doç. Dr. İlhan KARATAŞ
- 6- Doç. Dr. Ertuğrul YILDIRIM
- 7- Yrd. Doç. Dr. Hasan ÖZER

İMZA

29.05.2014 tarih ve 2014/08-13 sayılı Senato Kararı ile kabul edilmiştir.

Ek V. Zonguldak Milli Eğitim Müdürlüğü Kurul İzni

T.C.
ZONGULDAK VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 45865702/605.01/13143923
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı Tez
Çalışması

06.09.2017

BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 27/07/2017 tarihli ve 46148110/302.08.01/11833 sayılı yazınız.

Üniversitenizin Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi **Öznur YILMAZ**'ın "Okul Öncesi Çocuklarda Oyun Terapinin Ayrılık Kaygısı Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi" Konulu tez çalışması kapsamında, **İlimiz İlimiz Kozlu İlçesinde bulunan Kozlu Anaokulu ve Kozlu Fatih Anaokulunda görev yapmakta olan Öğretmenler ve öğrenci velilerine** Araştırma Anket Çalışması uygulamak istediği ilgi yazınız ile Müdürlüğümüze bildirilmiş olup, planlanan çalışmalar için Valilik Makamından alınan 06/09/2017 tarihli ve 45865702-605.01-E.13053967 sayılı Olur ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve ilgiliye bilgi verilmesi hususunda gereğini arz ederim.

Turgut ÖZBEK
Milli Eğitim Müdürü

Ek:
1- Valilik Oluru (1 sayfa)
2- Onaylı Anket formu (5 sayfa)

110372 2336988 E-posta: zonguldakmem@meb.gov.tr
faks: 0372 2519146 mt.adresi: http://zonguldak.meb.gov.tr

06.09.2017
Güvenli Elektronik İmza
Etkin ve Aynıdır.
Ersin KAYALIK
Memur

Bu evrak güvenli elektronik imza ile anlaşılmıştır. https://evraksonnet.meb.gov.tr adresinden f0da-982a-335f-8164-9b7f kodu ile tebliğ edilebilir.

T.C.
ZONGULDAK VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 45865702-605.01-E.13053967
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı Tez
Çalışması

06/09/2017

VALİLİK MAKAMINA

Bülent Ecevit Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 27/07/2017 tarihli ve 46148110/302.08.01/11833 sayılı yazısında; Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi **Öznur YILMAZ**'ın "**Okul Öncesi Çocuklarda Oyun Terapinin Ayrılık Kaygısı Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi**" Konulu tez çalışması kapsamında, **İlimiz İlimiz Kozlu İlçesinde bulunan Kozlu Anaokulu ve Kozlu Fatih Anaokulunda görev yapmakta olan Öğretmenler ve öğrenci velilerine Araştırma Anket Çalışması uygulamak istediği** belirtilmektedir.

Müdürlüğümüzde toplanan komisyonumuzca yapılan inceleme sonucu, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi **Öznur YILMAZ**'ın "**Okul Öncesi Çocuklarda Oyun Terapinin Ayrılık Kaygısı Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi**" Konulu tez çalışması kapsamında, **İlimiz İlimiz Kozlu İlçesinde bulunan Kozlu Anaokulu ve Kozlu Fatih Anaokulunda görev yapmakta olan Öğretmenler ve öğrenci velilerine Araştırma Anket Çalışması uygulamasında sakınca olmadığına karar verilmiş olup; "07/03/2012 tarihli ve 3616 sayılı Millî Eğitim Bakanlığınca Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama (2012/13 nolu) Genelgesi doğrultusunda"** Okul Müdürlüklerinin uygun gördüğü tarih ve saatlerde, gönüllülük esasına göre söz konusu anket çalışmasının yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olur'larınıza arz ederim.

Turgut ÖZBEK
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
06/09/2017

Nevzat TAŞDAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

06.09.2017
Güvenli Elektronik İmzalı
Aşlı ile Aynıdır.
Ersin KAYALIK
Memur

Ek VI. Eğitim Sırasında Yapılan Oyun Terapi Uygulaması

1.RESİMLERDE OYUN

Giriş

Çocuklara bireysel olarak uygulanabildiği gibi gruplar halinde de uygulanabilmektedir. Bu oyunda çocukların, uygulamanın başından sonuna kadar serbest bir biçimde çalışmalarını esastır.

Amaç

- Çocuğun terapist ile tanışmasına ve ona olan kaygısını azaltmasını sağlamak.
- Çocukla olan ilişki ve iletişimi kuvvetlendirmek.
- Ayrılık kaygısı ve diğer kaygılarla ilgili uygulanan ilk oyun ve kaygıyı azaltmasına yardımcı olmak.

Malzemeler

1. Boş kağıt veya tahta
2. Kalem

Uygulama

Şimdi sizinle bir ev çizeceğiz ve evimizi çizmeye başlıyoruz. Bu sıradan bir ev, iki tane penceresi var. Bir tane kapısı var, çatısı var ve de iki tane bacası var. Bu evde bir tane çocuk yaşıyormuş annesi ve babasıyla.

Çocuğun adı ne olsun (çocuğa soru sorulur -Deniz)?

Deniz bir gün evde otururken annesi ve babası ona yavru bir köpek vermiş. Deniz köpeği görünce çok mutlu olmuş ve ona bir isim koymuş.

Köpeğin ismi ne olsun?

Köpeğimizin adı (Biya) olsun. Deniz okuldan gelince eve köpeği Biya'yı dışarı çıkarmak istemiş. Bir bakmış eve Biya evde yok. Şaşırılmış ne yapacağını telaşlı telaşlı düşünmeye başlamış. Sonra çıkmış Biya'yı aramaya koyulmuş. Aramaya başlamış. Sokakları teker teker dolaşmaya başlamış. Dolaşmış dolaşmış dolaşmış. Sonra durup çocuğa ;

Sence Deniz köpeği bulabilmiş mi?

Çocuk 'evet' derse Deniz koşu koşu Biya'nın yanına gitmiş ve çok mutlu olmuş. Ama yanına gittiğinde köpek Biya değilmiş.

Hayır derse devam. Sonra tekrardan Biya'yı aramaya devam etmiş aramış aramış ve sonra Biya'nın parkta olacağı aklına gelmiş ve Deniz parka doğru yol almış. Koşu koşu parka çıkmış. Parkta gezinmiş gezinmiş hala Biya'yı bulamamış. Çocuğa soru sor:

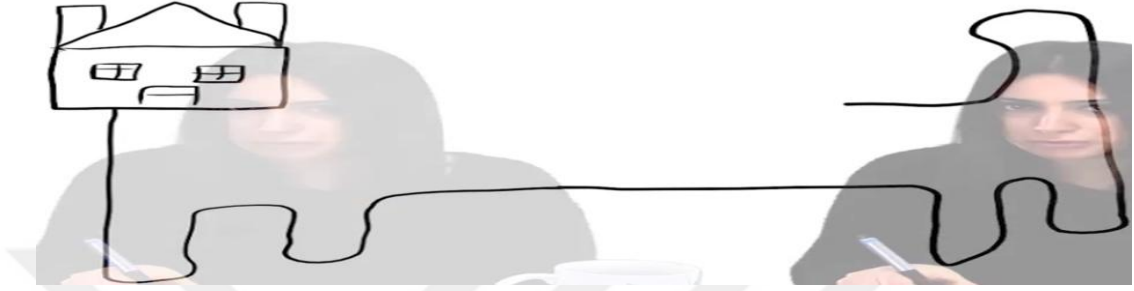
- Sence Deniz köpeği kaybolduğunda ne hissetmiştir?
- Köpeğini ararken neler düşünmüştür?
- Sence daha neler olmuştur?

Çocuğun verdiği cevapları dinliyoruz. Karşılık veriyoruz ve sonra diyoruz ki Deniz eve tekrar geri dönmüş. Çocuğa soru sorulacak.

Deniz eve geldiğinde ne görmüş resmimize bak;

Fark ederse resimden konuş cevap veremezse biz konuşup ‘meğersem Deniz Biya’yı dışarda ararken Biya çoktan eve dönmüş bile bak diyerek resmi gösteriyoruz.’

Resimde anlattığımız çizimde çocuk kabaca bir köpek resmi görecektir.

2.HAMUR OYUNU

Giriş

Çocuklara bireysel olarak uygulanabildiği gibi gruplar halinde de uygulanabilmektedir. Bu oyunda çocukların, uygulamanın başından sonuna kadar serbest bir biçimde çalışmalarını esastır.

Amaç

- Oyun hamuruyla oynayarak çocukların rahatlamasını sağlamak.
- Çocukların duygularını dışa vurmasını sağlamak.
- Çocuğun içinde biriktirdiği gerilim ve kaygıyı azaltmak.
- Kendini kontrol etme ve kontrolün onda olduğunun hissettirdiği güçlü olma duygusu yaşamasını desteklemek

Malzemeler

1. Renk renk oyun hamuru
2. Masa

Uygulama

Oyuna başlamadan önce çocukların dolaplarından oyun hamurunu alması ve masaya oturmaları söylenir. Hepsi masaya yerleştikten sonra ilk başta çocuklara serbest oyun zamanı verilir, terapistte o sırada bir parça hamurla çocuklara eşlik eder. Bu zaman içerisinde çocukların yaptıkları gözlemlenir, bitirdiğinde ise terapist yaptıkları şeyleri çocukların anlatması için sorular sorar.

‘‘Bu neye benziyor,’’

‘‘Bunu yapma sebebin ne,’’

‘‘Yaptığın Şekil ne anlatıyor,’’ gibi.

Daha sonrasında çocuklardan en sevdiği meyve, en sevdiği oyuncak, hayvan gibi figürler yapması istenir. Çocuklardan yapamayacağını söyleyen olursa beraber yapabilecekleri teklif edilir. Çocuklar bitirdikten sonra tek tek çocukların severek yaptıkları figürler sorulur ve oyun sonlandırılır.

3.SİHİRLİ HALI

Giriş

Çocuklara bireysel olarak uygulanabildiği gibi gruplar halinde de uygulanabilmektedir. Bu oyunda çocukların, uygulamanın başından sonuna kadar serbest bir biçimde çalışmaları esastır.

Amaç

- Çocuğun kaygılandığı anları canlandırarak sıradanlaştırmaktır.
- Çocuğun sınıf ortamında arkadaşlarıyla oyunlara katılımını sağlamak

Malzemeler

1. Halı

Uygulama

Oyun odasında terapist çocukları etrafına toplar ve çocuklara; ‘bu bir sihirli halı ve biz neye istersek ona dönüşebiliyor’ deyip sonra eve girmiş gibi halının üzerine geçip ‘şimdi burası bir ev’ der. İlk olarak mekan seçimimiz ev olmalı. Daha sonrasında çocuğun problemine göre okul, dersane, hastane, dişçi gibi yerler olabilir. Terapist oyunlarda çocuklarla birlikte oynamalı. Örneğin; ortam sınıf ise terapist öğrenci, ocuk öğretmen, dişçi ise terapist hasta ocuk diş hekimi olmalı gibi.

Ortama uygun sahneler canlandırılarak çocuğun yaşadığı probleme dışarıdan bakması ve alternatif çıkış yolları bulması sağlanabilir. Grup halinde oynanacaksa sırayla çocukların ne olmak istedikleri sorulup farklı canlandırmalarla oyunlar kurulur.

4.SAKLANMIŞ SORUNLAR

Giriş

Çocuklara bireysel olarak uygulanabildiği gibi gruplar halinde de uygulanabilmektedir. Bu oyunda çocukların, uygulamanın başından sonuna kadar serbest bir biçimde çalışmaları esastır.

Amaç

- Kaygısını ifade etmesini sağlamak
- Duygusal boşalım sağlayarak rahatlamasını sağlamak
-

Malzemeler

1. Kağıt
2. Kalem
3. Boş bir kutu

Uygulama

Çocuklar toplandıktan sonra ellerine boş bir kağıt ve kalem verilir. Çocuklardan onları kaygılandıran ve korkutan şeylerin resimlerini çizmeleri istenir. Resimler üzerinde konuşulur ve sohbet ediyoruz. Sonrasında sırayla çocukların kağıtlarını katlayıp uzakta tuttuğumuz kutunun içerisine koymasını söyleyip tüm çocuklar için aynı işlemi tekrar edip kutunun kapağını kapatıyoruz. Çocuklar resim çizmek istemezlerse de tüm korkularını ve kaygılarını kafasında düşünüp canlandırmalarını isteyip boş kağıda üflemlerini istiyoruz. Aynı mantıkla kağıdı katlayıp kutuya atıyoruz. En son kaygı ve korkuların bulunduğu bu kutuyu ne yapmak istediği sorulur. Yanıt alamazsak toprağa gömmek, üstünü örtmek ve çöpe atıp kapağını kapatmak gibi seçenekler sunulur ve oyun sonlandırılır.

5. DUYGULAR DÜNYASI

Giriş

Çocuklara bireysel olarak uygulanabildiği gibi gruplar halinde de uygulanabilmektedir. Bu oyunda çocukların, uygulamanın başından sonuna kadar serbest bir biçimde çalışmaları esastır.

AMAÇ

- Çocuğun yaşadığı duyguyu anlamak
- Çocuğun yaşadığı duygunun şiddetini belirlemek

MALZEMELER

1. 10×15 edatında 8 adet kağıt
2. Keçeli kalem
3. Renkli kartonlar
4. Kesilecek küçük fişler

Uygulama

Bu oyunda çocukların yüz ifadesini görmek için çocukla aynı seviyede olunur. Çocuklardan bildikleri duyguları söylemesi istenir. Onların bildikleri resimleri çizeceğimizi anlatıyoruz. Çocuklar mutluluk derse mutlu çocuk yüzü, üzgün derse de

ağlayan surat çizilir. Duygu vermezlerse de ek ip uçları verilir. 8 tane duygunun anlatıldığı kağıtlar elde tutulur. Çocuklar size bir hikaye anlatacağım denilir ve hikayede geçen her duygunun ifade ettiği duygunun yoğunluğu kadar resimlerin üzerine fiş koyun denilir. O hikayede geçen her duyguya ne kadar çok hissediyorsanız o kadar fiş koymaları söylenir. Çok hissettiği duyguya en fazla 10 fiş çoz az hissettiyseniz 1 tane fiş koyuyoruz denilerek hikayeye başlanır.

Çocuk sabah uyanmış ve okula gitmiş. Sınıfa girdiğinde en yakın arkadaşının gelmediğini görmüş ve onu merak etmiş(merak duygusunu anlatan resmi bulmaları istenir ve duygunun yoğunluğu kadar fiş koymaları istenir). Onun gelmesini beklerken çocuk yalnız hissetmiş(yalnızlık duygusuna istediği kadar fiş). Sonra birden arkadaşı sınıfın kapısından içeri girmiş çocuk çok mutlu olmuş(mutluluk resmine istediği kadar fiş). Çocuklardan sonra sırayla bu kez kendilerinin hikaye anlatmaları istenir ve hissettikleri kadar fişle puan koymaları söylenir. Çocuklar eğer hikaye anlatmakta zorlanırlarsa onlara günlük hayattan örnek vererek yardım edilir. Eğer çocukların anlattıkları duygu yoksa yeni çizim yapılır. Bu sayede çocuğun hangi duyguyu ne kadar hissettiği anlanmış olur.

6.FOTOĞRAF ALBÜMÜ

Giriş

Çocuklara bireysel olarak uygulanabildiği gibi gruplar halinde de uygulanabilmektedir. Bu oyunda çocukların, uygulamanın başından sonuna kadar serbest bir biçimde çalışmaları esastır. Oyuna başlamadan önce aileden çocuğun hayatında önemli gördüğü ya da istemediği anların fotoğraflarının çıktığı olarak istenmesi gerekmektedir (aile, okul, gezi fotoğrafları, akrabalarla olan fotoğraflar, parktaki fotolar vb.)

Amaç

- Çocuğun duygularını ifade etmesini sağlamak
- Çocuğun fotoğraflarla birlikteliğini sağlamak
- Kaygı yaratan kişilerin varlık ya da yokluklarını anlamak

MALZEMELER

1. Renkli kartonlar
2. Makaslar
3. Yapıştırıcılar
4. Renkli kalemler
5. Çocuğun her anını yansıtan fotoğraflar

Uygulama

Aileden gelen fotoğraflar alınarak çocuklar gruplar halinde masalara alınır. Masanın genişliğine dikkat edilir. Ailelerden alınan resimler çocukların önüne serilir ve çocuklardan bilgi istenir. Fotoğrafın nerde, nasıl ve kim tarafından çekildiği sorulur. Çocuklardan serdiğimiz fotoğrafların içinden en sevmediği fotoğrafı seçmesi istenir ve neden sevmediği sorulur. Çocukların verdiği cevaba göre fotoğrafı sevmesi için nasıl olması gerektiği ve nasıl değiştirmek istediği sorulur. Çocuk: Aslında çok güzel bir gündü annemle bu parkta oyun oynuyordum ama babam yoktu. Babamda yanımda olsa daha çok severdim. Terapist: başka resimlerden çocuğun babasının fotoğrafı kesilerek olmasını istediği fotoğrafa çocukla birlikte yapıştırılır. Çocuk: Ben aslında doğum günümü kutlarken burada çok mutluydum ama sınıftan sevmediğim arkadaşım Ali' de gelmişti. O yanımda olmasaydı belki daha çok mutlu olabilirdim. Terapist: Çocukla birlikte Ali'yi fotoğraftan kesip yerine çocuğun olmasını istediği kişi yapıştırılır. Etkinlik çocukların hepsinin sevdiği, olmasını istediği ya da istemediği kişiler sorgulanarak fotoğraftan çıkartma ya da yerleştirme şeklinde devam eder.

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SÜREKLİ EĞİTİM UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
ULUDAĞ UNIVERSITY CONTINUING EDUCATION APPLICATION AND RESEARCH CENTER

SERTİFİKA

ÖZNUR YILMAZ

Uludağ Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından
01.02.2017-01.03.2017 tarihleri arasında gerçekleştirilen 32 saat süreli

OYUN TERAPİSİ UYGULAYICI

Sertifika Programını başarıyla tamamlayarak
bu belgeyi almaya hak kazanmıştır.

Yrd. Doç. Dr. Şükrü DOKUR
MÜDÜR V.

KİMLİK NO : 14960776134
BELGE NO : ULUSEM-AD-20170777

9. ÖZGEÇMİŞ

Bireysel Bilgiler

Adı- Soyadı: Öznur YILMAZ

Doğum Tarihi ve Yeri:1994/ GÜRGENTEPE-ORDU

Uyruğu: TC

Medeni Durum:Bekar

İletişim Adresi:oznur5294@gmail.com

Eğitim Durumu

- 2016-2018 devam Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları- Yüksek Lisans – Zonguldak
- 2017-2019 devam Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi -Ön Lisans- Adalet Bölümü
- 2012-2016 Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü- Lisans- Ordu
- 2008-2012 Ordu Sağlık Meslek Lisesi- Diş Protez Teknisyenliği Bölümü

Mesleki Deneyim

- Çaycuma Devlet Hastanesi Acil Servis Hemşiresi (2017- Devam)

Bilimsel Çalışmalar

Yılmaz Ö, Topan A. Okul Öncesi Çocuklarda Oyun Terapinin Ayrılık Kaygısı Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi. 2. Uluslararası Kadın Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Kongresi 5-6 Ekim 2017, Kocaeli, Sözel Sunum.

Ayyıldız TK, Topan A, Veren F, Altıntaş HK, Yılmaz Ö. Zonguldak İl Merkezinde Yaşayan Annelerin Gebelik, Doğum ve Lohusalık Döneminde Kullandığı Geleneksel Yöntemler 2. Uluslararası Kadın Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Kongresi 05-06 Ekim 2017, Kocaeli, Sözel Sunum.

Yılmaz Ö, Topan A. Çocuk İstismarında Doğru Bilinen Yanlışlar ve Sağlık Çalışanlarının Bilgi Düzeyi. 5. Marmara Pediatri Kongresi 15-17 Şubat 2018, İstanbul, Poster Sunumu.

Yılmaz Ö, Topan A. Prematüre Yenidoğanda Polietilen Örtü Kullanımının Yenidoğan Hipotermisi Üzerine Etkisi. 1. Uluslararası Erken Müdahale Ve Rehabilitasyon Kongresi 30 Mart- 01 Nisan 2018, Ankara, Poster Sunumu.

Türkkan H, Yılmaz Ö, Topan A. Olgu Sunumu: Tularemi Tanılı Bir Çocuğun Hemşirelik Bakımı. I. Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yaşam Kongresi 02-05 Mayıs 2018, Burdur, Poster Sunumu.

Yılmaz Ö, Özdemir A, Arslan N, Kürtüncü M. The Effect Of Bubble Foam Application On Reducing Acute Pain During Vaccination İn Children. I. Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yaşam Kongresi 02-05 Mayıs 2018, Burdur, Sözel Sunum.